

درس باغ ایران و تاریخ آن

۷- باغ‌های سلطنتی ایران و جهان اسلام

(باغ‌های اندلس و باغ‌سازی مغرب اسلامی)

دکتر لادن اعتضادی

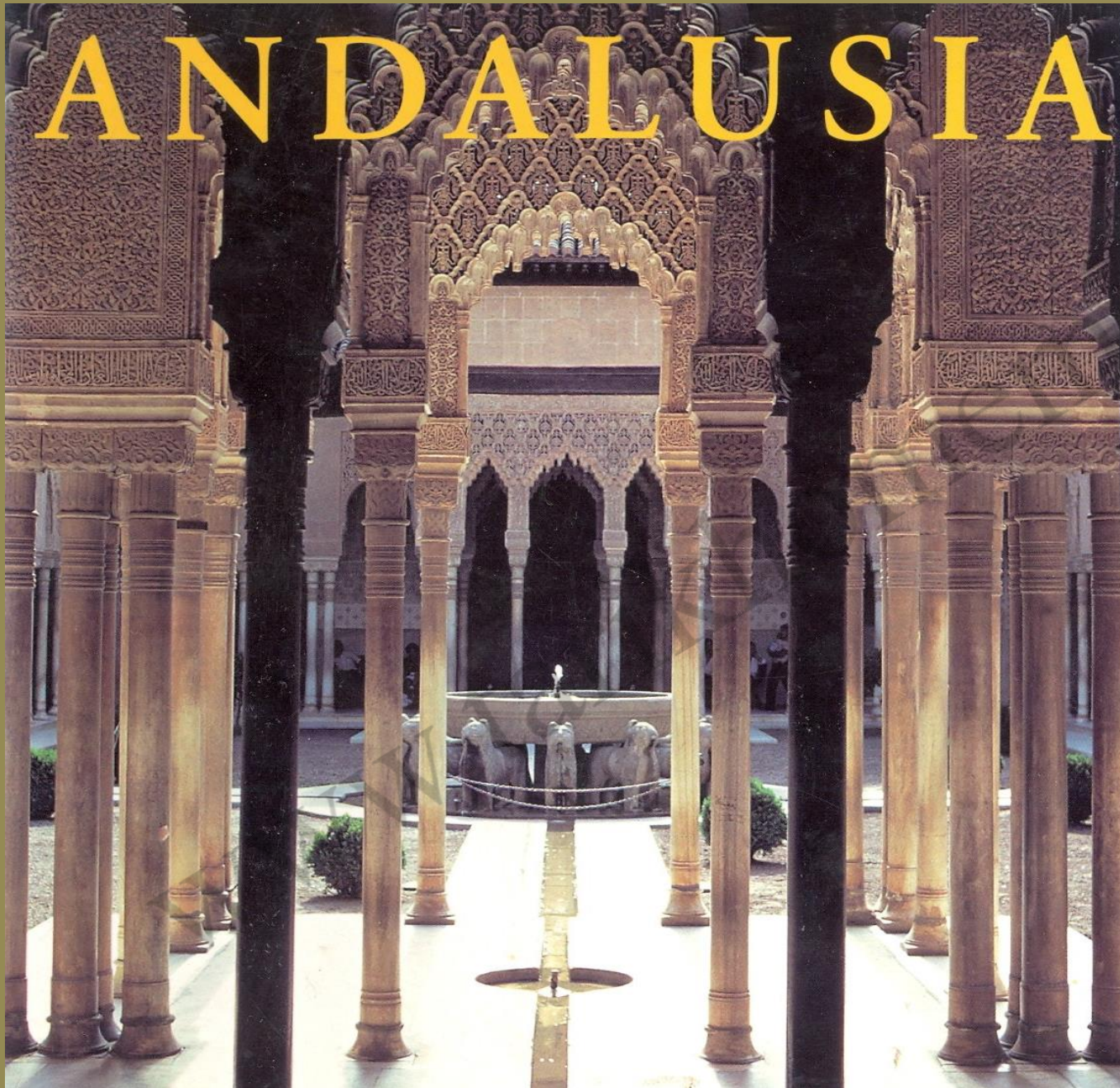
دانشگاه شهید بهشتی

دانشکده معماری و شهرسازی

دوره مطالعات معماری ایران

۱۴۰۰

ANDALUSIA

آندلس

بخشی از تمدن
اسلامی در
منتهی‌الیه غرب

از آغاز قرن ۸ تا نیمه

قرن ۱۴ میلادی

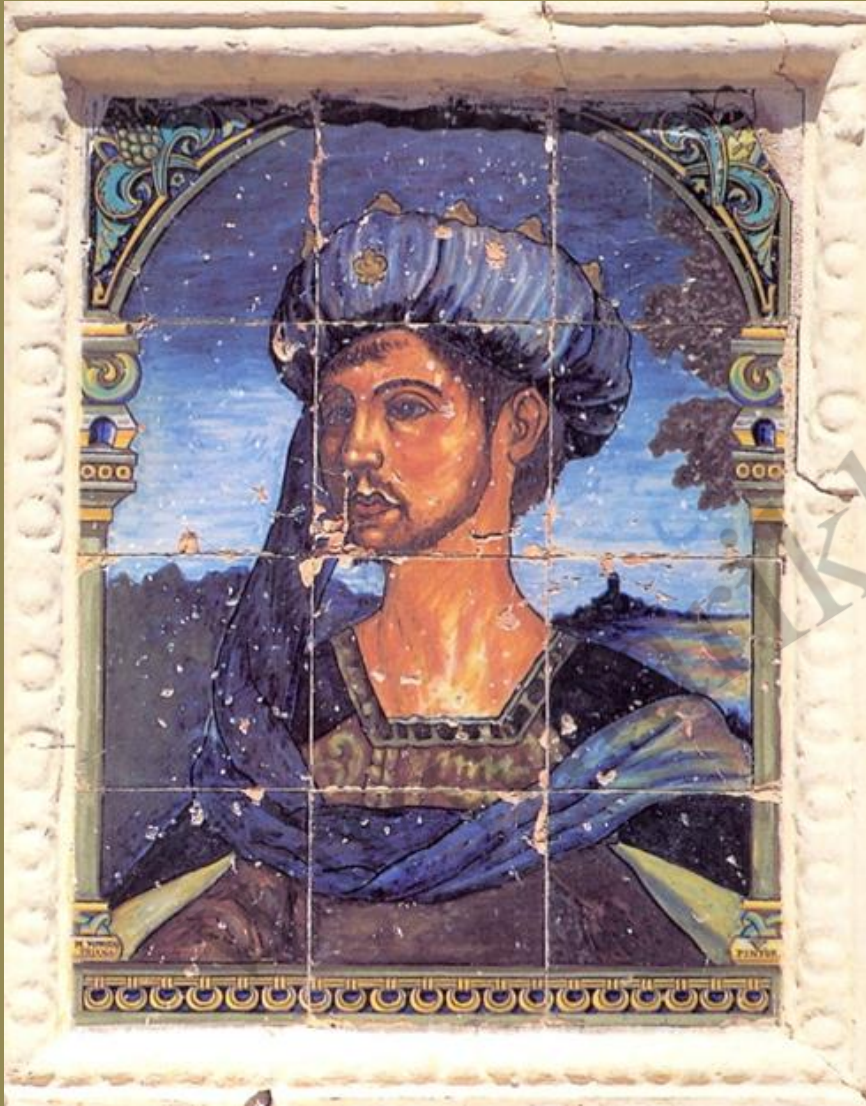
(۲ تا ۸ هجری)

بخش‌هایی از اسپانیا

تحت سیطرهٔ مسلمانان

بوده است.

«عبدالرحمن» اول، بنیانگذار خلافت امویان اندلس

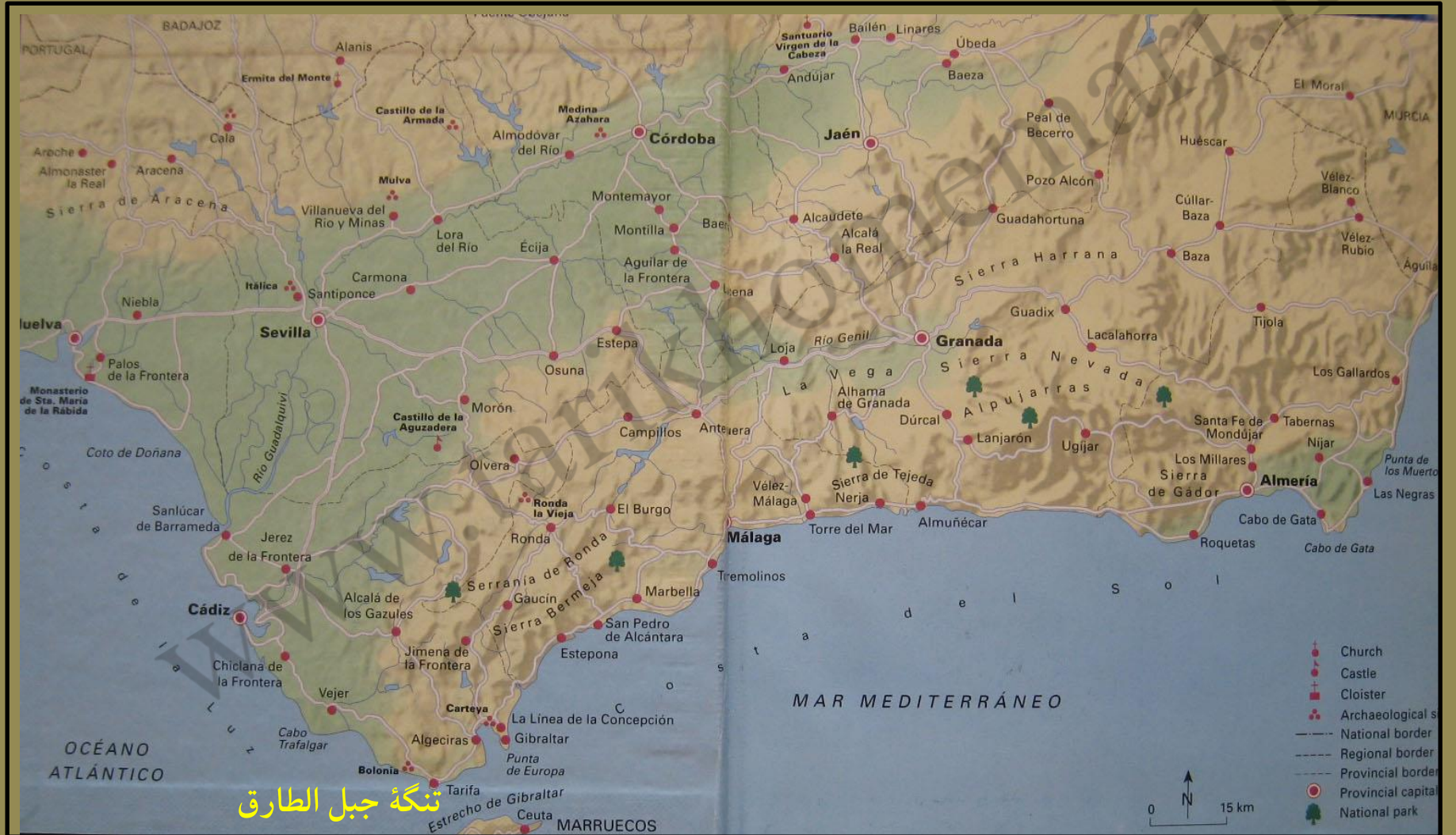
در زمان قدرت امویان (سال ۹۲ هجری) هجری، تنگه جبل الطارق توسط «طارق ابن» زیاد فتح شد و مسلمانان در شبه جزیره ایبری (اسپانیا و پرتغال امروزی) امیر نشین‌هایی تشکیل دادند.

اما پس از سقوط امویان در دمشق، و تشکیل خلافت عباسیان در شرق، جهان اسلام در حوزه غربی، شاهد خلافت فاطمیان در مصر و خلافت امویان در شمال آفریقا و اندلس می‌شود.

خلافت امویان اندلس در ۱۲۸ هجری (آغاز قرن دوم) توسط عبدالرحمن اول به پایتختی قرطبه بنیانگذاری شد.

دشت معتدل و سرسبز وادک الکیر

«گوادالکویر» (وادی بزرگ = رود بزرگ) بین سیرا (کوهستان) نوادا و سیرا مورنا در اسپانیا، عامل حیاطی مهم منطقه بوده است

تنگه جبل الطارق

وادی الکبیر و سرچشمه‌هاگ آن / کوچک شدن اندلس

رود-دره‌های فراوان و رودخانه کبیر در اندلس در دامنه کوه‌های معروف انوادا و مرنا. عامل پیدایش شهرهای آباد و پایتخت‌های مهم بود.

نمایش کوچک شدن قلمرو مسلمانان اندلس در حد منطقه گرانادا و مالقه از ۷۹۰ میلادی تا ۱۳۰۰ میلادی.

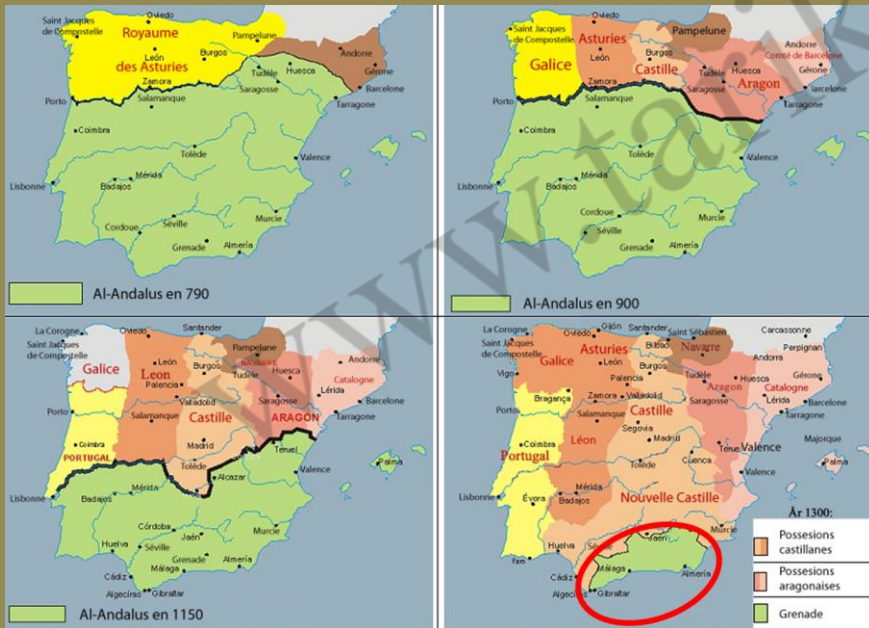

در قرن دوم هجری قلمرو مسلمانان از شبه جزیره ایبری به سوی جزایر جنوب ایتالیا در مدیترانه و سرزمین‌های شمال آفریقا گسترده شد.

همزمان سه خلافت در سرزمین‌های اسلامی وجود داشت: امویان اندلس، فاطمیان مصر و عباسیان در شرق اسلامی.

یکی از تأثیرات نفوذ فرهنگ ایرانی در خلافت اندلس هنر باغ‌سازی است.

گرچه شواهد عینی از میان رفته‌اند، اما شواهد غیرمستقیم تاریخی، به ریشه ایرانی باغ‌های اندلس دلالت دارند.

برای اثبات ریشه ایرانی باغ سازگ اندلس

تأثیر فرهنگ ایرانی در تمدن اسلامی اندلس باید بررسی شود.

- اسناد و شواهد تاریخی گواه حضور شخصیت های ایرانی در دربار خلفای اندلس و رفت و آمد مسلمانان حتی از خراسان تا اندلس هستند.
- قدمت نفوذ فرهنگ ایرانی را بر اسپانیا برخی محققان از دوره هخامنشی و پیش از اسلام ذکر کرده اند. (فروزانفر)

• حضور مسلمانان در اسپانیا حدود ۶۰۰ سال (۲ تا ۸ هجری)، تمدنی شکوفا ایجاد کرده بود. (آل عبا)

- امروزه غربیان و اسپانیایی ها بنا بر سنت خصمانه قرون وسطا ایشان نسبت به مسلمانان، این دوره درخشان تاریخی را به نام دوره اسلامی اسپانیا نمی نامند و بسیار مغرضانه از آن به نام دوره Moorish Spain یاد می کنند.

همزیستی مسالمت آمیز ادیان و رشد فرهنگ و هنر

در این دوران، مسلمانان، مسیحیان و یهودیان به آزادی در اندلس همزیستی داشتند.

دو فیلسوف مشهور
جهان: ابن رشد و
ابن میمون، اولی
مسلمان و دومی
یهودی در این تمدن
حضور داشتند.

Córdoba, The Averroes Memorial

Córdoba, The Maimónides Memorial

ظهور
مسلمانان در
اندلس
مقارن آغاز
جنگ‌های
صلیبی

خلافت امویان مرکز مهم تمدنی اروپای قرون وسطا

شرفیابی سفرای واتیکان به دربار خلفای اندلس

پایتخت عبدالرحمن اموی طلیطله (تولدو)
بود او پس از متحد کردن همهٔ امرای عرب، همزمان
با
بربرهای شمال آفریقا در جنوب و
شارلمانی مسیحی متعصب در شمال می‌جنگید.
جنگ‌های صلیبی از ۱۰۹۵ تا ۱۲۹۱ میلادی اما در
شبه جزیره ایبری تا ۱۵۰۰ میلادی ادامه داشت.

مسلمانان در اسپانیا

قرون ۸ تا ۱۵ میلادی:

تمدنی درخشان،

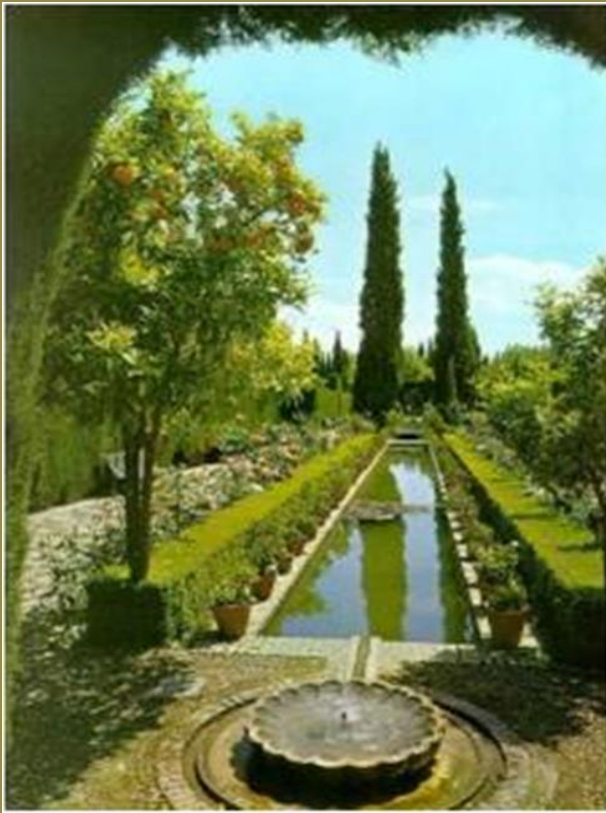
شهرهایی معمور،

کشاورزی و صنایع منظم،

معماری پر شکوه،

و باغها و کاخ-باغهایی

بوجود آوردند. (آل عبا)

نمونه‌هایی از باغ‌سازی
و معماری

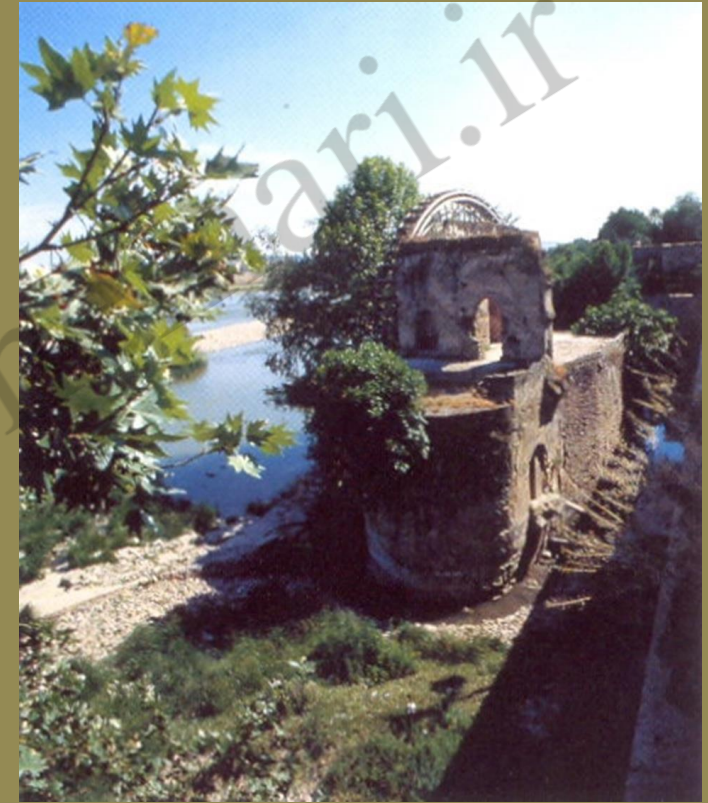

مسلمانان فنون متنوع آبیاری را در کشاورزی و باغ سازگی به کار گرفتند:

از رودخانه به کمک «چرخاب» و از زیر زمین توسط «قنات» آب را بالا می کشیدند.

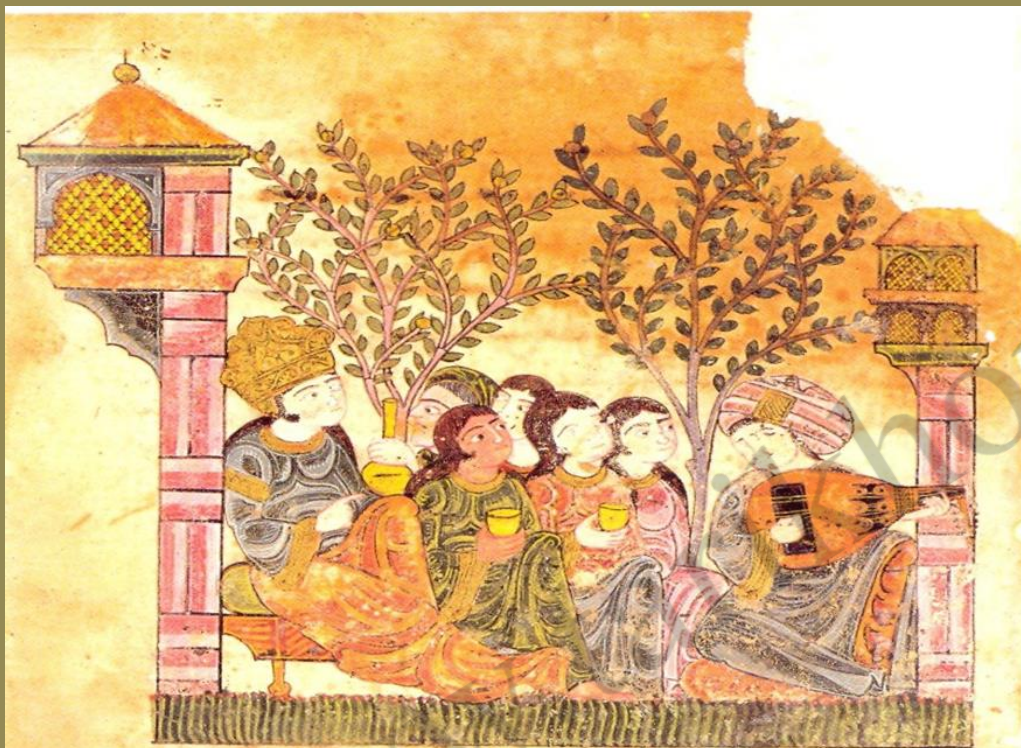
The Story of Bayad and Riyad, 13th century. Arabic manuscript.

بالا: نمونه ای از چرخاب که هنوز کار می کند.

پایین: تصویر باغ، رودخانه و چرخاب از کتاب «بیاض الرياض»، کتابخانه واتیکان

خلفا و رجال مسلمان در شهرهاک اندلس باغ هاک فراوان ساختند.

قَلَمًا بَرَعَ بِمَا ضَرَّ مِنْ شَجَرٍ، فَالْتَمَدَ رِيَالِي اللَّهِ حَسِيبٌ مِنْ عَرُورٍ وَمَجْرٍ
وَلَمْ يَنْصَبْ مَعَ امْتِكَانِ الوَضَلِ وَوَجُودِ السَّبِيلِ فَعَالَ بِمَا ضَرَّ مِنْ الوَقَا فِيلِ
شَخَّ فَالْتَمَسَ السَّبِيلَ يَا بِيَا ضَرَّ أَنْتَ شَا عَرْمَقِلُو وَاجِدِيبَ أَرِيْبٍ وَبِحَنْ فَعُولِ مَا
رَوْضِيْنَا، وَحَيْعُكُنَا، وَسَمْعُنَا، مِنْ عَمْرُقَاتٍ وَأَنْتَ فَعُولٌ مِنْ فَعُولِ نَعْسَلِ نَارِيْنَا اللَّهُ
بِيَدِ وَوَقَا تِلْ أَمْجُورٍ وَوَقَا تِلْ بِلْخَيْرِ وَالشُّرُورِ فَحَنْ الْكَلَانِ اجْتُونِ الْبَيْلِ وَمَعْرُورِ

10

بر اساس شواهد تاریخی : نفوذ فرهنگ
ایرانی در دربار امویان اسپانیا

می توان ادعا کرد که باغ سازی مسلمانان
در اسپانیا دنباله منطقی باغ ایرانی است.

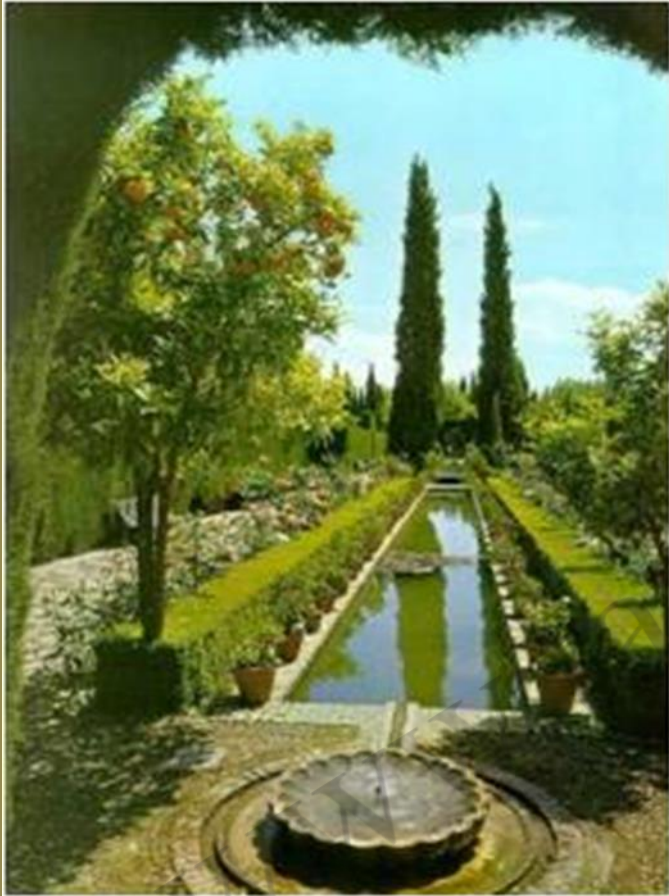
در اندلس اسلامی، فلسفه، شعر،
موسیقی، معماری و باغ سازی و سایر
مظاهر تمدن مسلمانان شکوفا می شود.

نقش ایرانیانی که غالباً
«حاجب دربار» بودند و نیز شخصی
چون «زریاب» در این تأثیر گذاری
قابل توجه است.

نقش بزمی در باغی درون قلعه ای (قلعه - باغی)

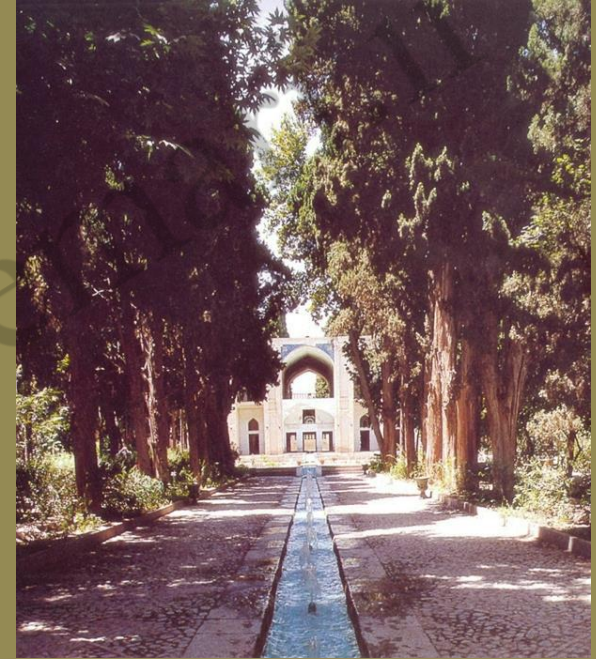
نمونه از الگو یکسان چشم انداز باغ ایرانی (در باغ‌های اندلس و هند)

محور آب و درختان حاشیه با کرت‌های درختان میوه در دوسوی محور

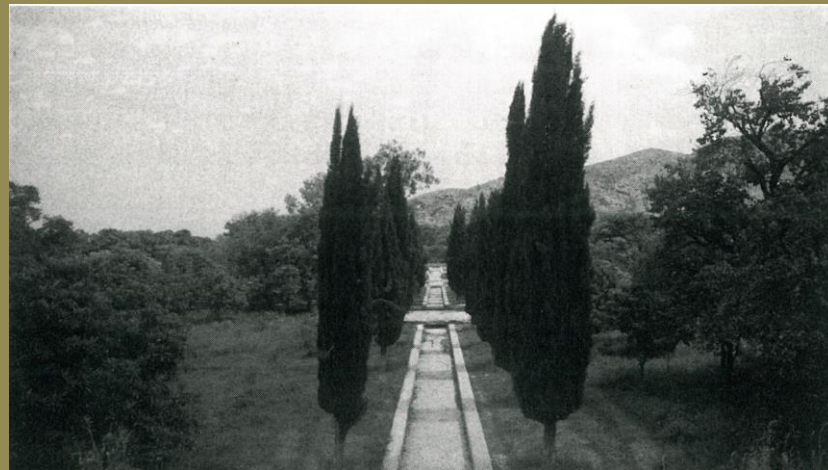
باغ تاج محل در هندوستان

منظر اصلی باغ ایرانی
خیابان آن است

باغ فین
کاشان

بالا: محور یا خیابان باغی در اندلس
چپ: خیابان باغی در اندلس با محور
آب و ردیف درختان سرو

باغ های اندلس در سه پایتخت و چند شهر مهم

Moorish Gardens (Islamic-Spanish Gardens)

Cordoba, Sevilla, Granada

Malaga, Zaragoza

قُرطَبه، اشبیلیه، غرناطه

مالقه و زاراگوزا

باغِ صحن مسجد جامع و باغ‌ها که ارگ قرطبه

مسجد و القصر = Mezquita & Alcazar

عبدالرحمن اول ارگ قرطبه (القصر = الكازار) را ساخت و اطراف آن را با باغ‌ها و جویبارها و حوض‌ها و فواره‌ها تزیین کرد و از شام و افریقیه به وارد کردن گل و درخت و نباتات اقدام کرد. (آل عبا)

وی باغ‌های عمومی متعددی نیز ساخت و نهرهای بسیاری را در شهر کشید. با تأسیس محله «مُنیه الرصاف» که محله سلطنتی و بخشی از شهر بود، قصری به نام «مُنیف» در آن ساخت. (همان)

عبدالرحمن دوم، در دو طرف «وادی الکبیر» : معبری با باغ‌هایی در ساحل

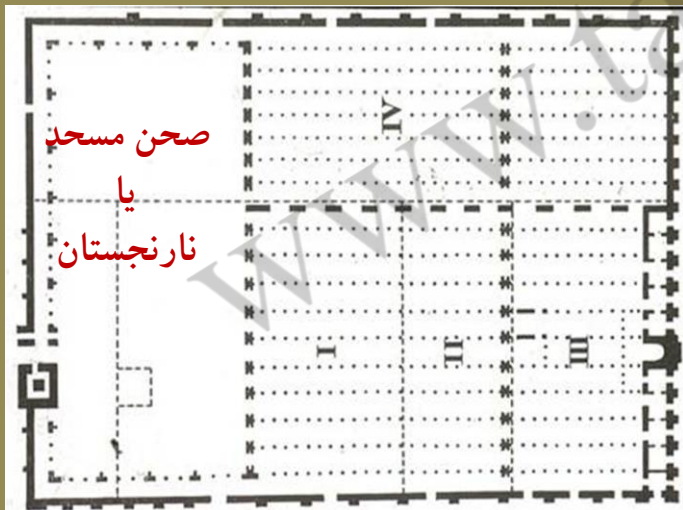
رود احداث کرد که زیباترین گردشگاه‌های قرطبه شد.

Mezquita

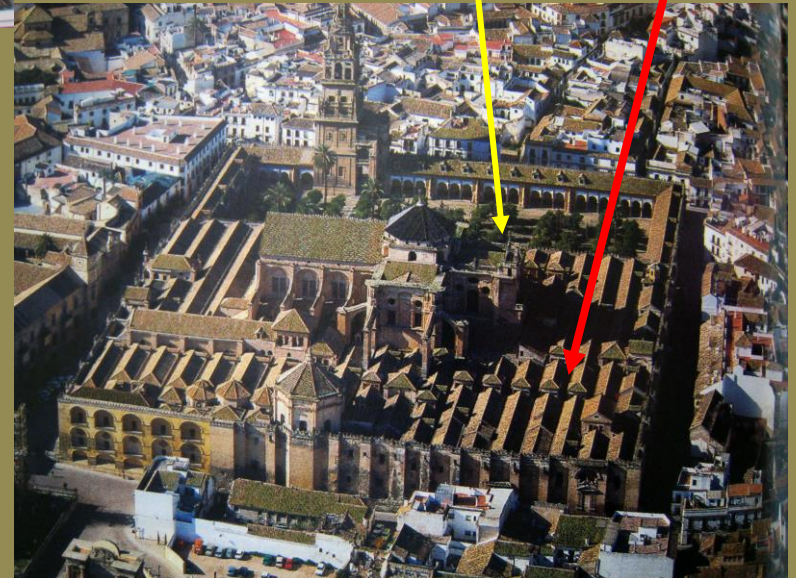

چشم انداز طبیعی قرطبه در کنار رودخانه،
موقعیتی شبیه اصفهان و مناسب باغ‌سازی

شبستانی عظیم و صحنی به نسبتاً کوچک، پوشیده
از درختان

صحن مسجد
جامع با یک
نارنجستان همراه
با نخل‌هایش و
آبنمایی درمیانه
صورت باغ
داشته‌است

راست: محور اصلی از
درگاه ورودی مسجد
به سوی شبستان: به
مثابه خیابان باغ.
چپ: نقاشی از آبنمای
مستطیل و بزرگ
داخل صحن مسجد

آبنمایی که در دوران مسیحیت به جای حوض قدیمی ساخته شده و زنان برای بردن آب به طریق سنتی به آن محل می آمده‌اند.

Mezquita – Catedral de Córdoba

Patio de los Naranjo، صحن با درختها، مرکبات و نخل صورت باغ داشته است.

آب وضوخانه این مسجد از کوهستانهای اطراف با قنات و لوله‌های سفالی به مسجد می‌رسید و شب و روز از فواره‌های حوض مسجد ریزش می‌کرد. (از کتاب مسلمانان در اندلس، آل‌عبا. مستندات در اثبات نفوذ فرهنگ ایران)

صحن مسجد جامع قرطبه = Mezquita به مثابه یک باغ

کف‌سازی جدید است ولی مجاری آبیاری قدیمی هستند، این صحن در آغاز کف‌سازی نداشته است. امانظام آبیاری به این روش، قدیمی و روشی رایج در اندلس بوده که در حیات‌های الکازار سویل هم سابقه دارد.

باغ‌هاگ متعدد در آلكازار يا ارگ قرطبه

وضعيت امروزي باغ‌هاي الكازار كوردوبا

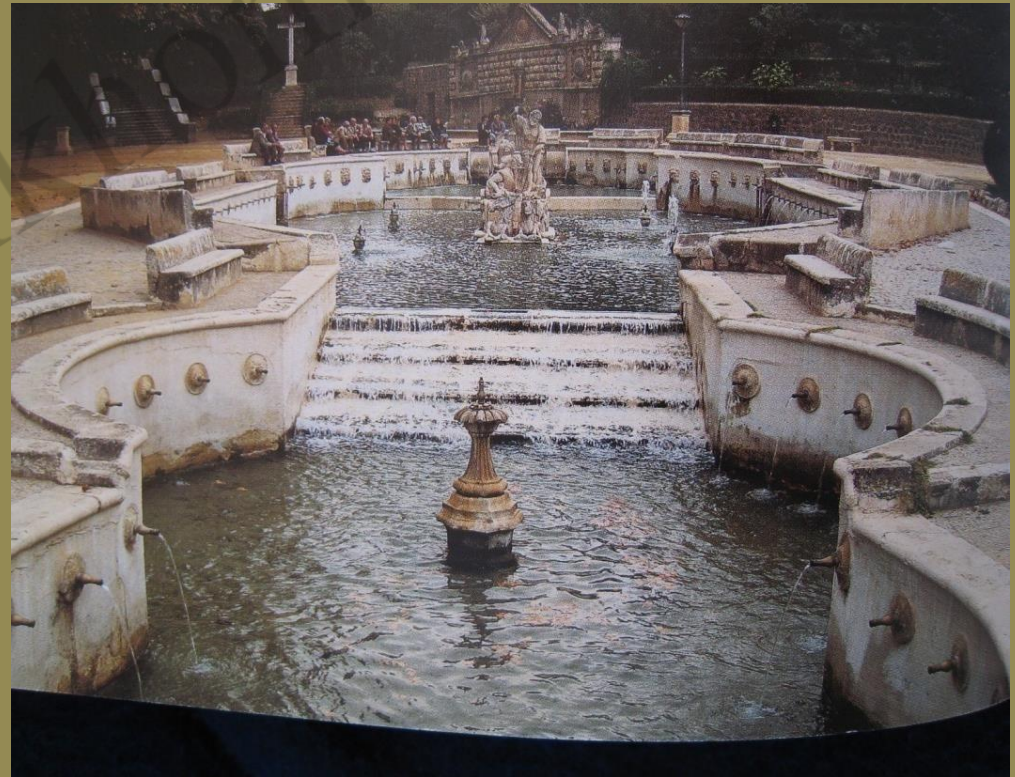

Alcazar of Cordoba

وضع امروزی باغ‌ها در القصر قرطبه

عبدالرحمن در شمال شرقی قرطبه قصر عظیمی ساخت و آن را با باغ‌ها و جویبارها، حوض‌ها و فواره‌ها تزیین کرد.
او از شام و افریقه به وارد کردن گل و درخت و نباتات اقدام کرد.

تغییرات دوران نفوذ اروپائیان و
تأثیرات باروک
در باغ‌های الکازار کوردوبا

«مدینه الزهرا» شهر سلطنتی در نزدیکی قرطبه

Palatine City of Madina az- Zahra

مدینه الزهرا

افزودن شهر سلطنتی مدینه الزهرا در نزدیکی قرطبه

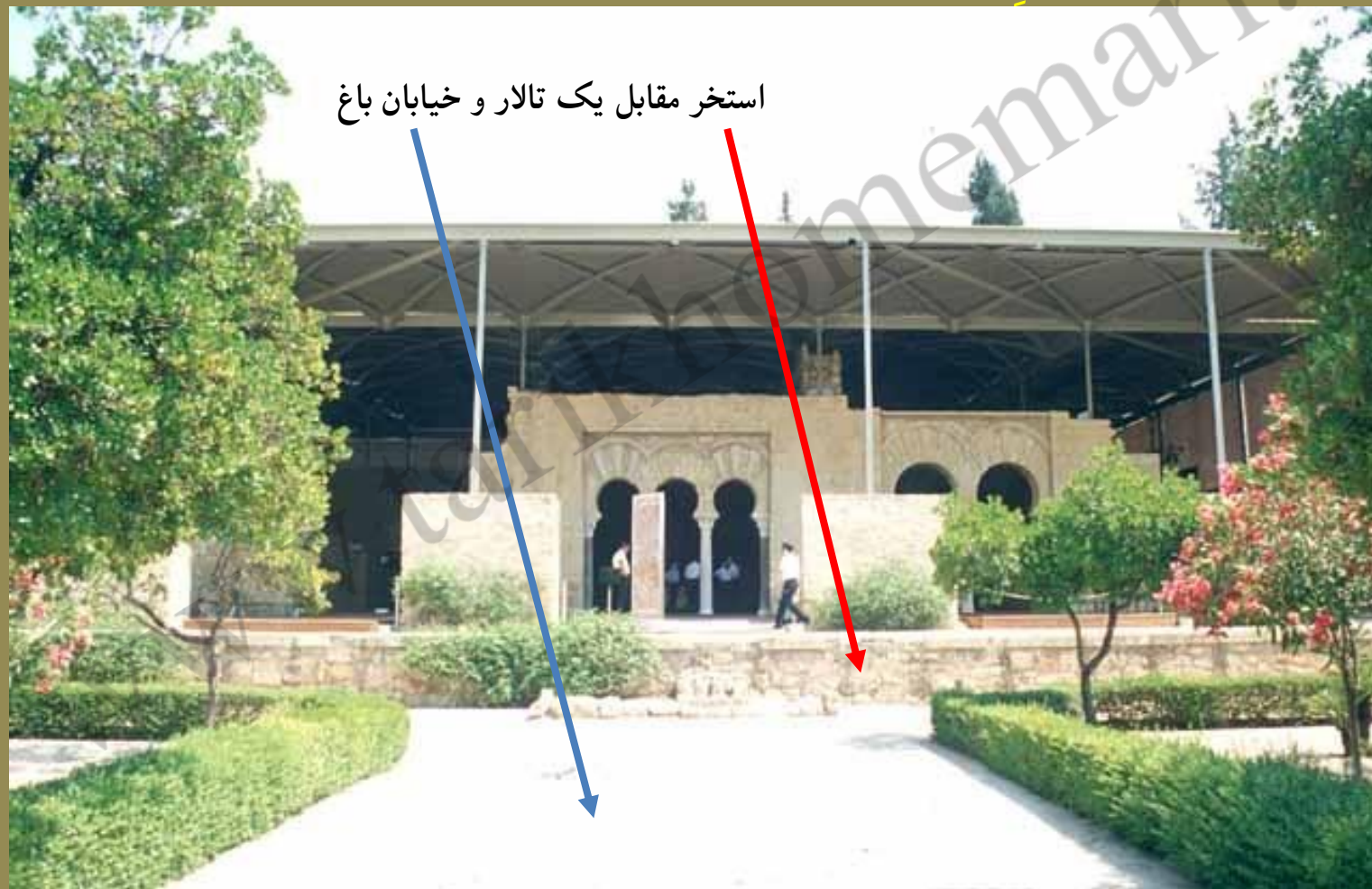
خلیفه الناصر بر اثر توسعه غیر منتظره قرطبه که در این زمان با جمعیتی بیش از پانصد هزار نفر برتر یا هم تراز بغداد شده بود، در صدد بر آمد تا مقرّ سلطنت را به شهر جدید «مدینه الزهرا»، منتقل نماید که با توجه به نیازمندی‌های اندلس متحد و بزرگ و نیز مقام خلافت او تأسیس شد.

در مورد نام این شهر داستان‌هایی هست، از جمله ای که زهرا نام یکی از همسران الناصر بوده، یا این که بواسطه باغ‌ها و گل و گیاهانش به این نام خوانده شده‌است. «مدینه الزهرا» در دامنه کوه عروس در ۱۰ کیلومتری شمال غربی قرطبه در روزاول محرم ۳۲۵ هـ.ق. بنا شد. (قرن ۱۰ میلادی)

تصویر: باغ مقابل یکی از تالارهای کاخ با انتظام گیاهی جدید

تالاربار تشریفات: مشرف به استخر و باغ در کاخ مدینه الزهرا

پس از مرمت و پوشاندن سقف آن، رو به استخر بزرگ و عمیق و فواره استخر

بازمانده تک فواره استخر

غالب « قصر — باغها » و آثار مسلمانان در اسپانیا را مسیحیان به کلی از میان برده و جز ویرانه‌هایی از آن‌ها برجا نمانده است که از قدیمی‌ترین و معروف‌ترین آن‌ها شهری درباری (Palatial City)، به نام **مدینه الزهرا** است، با باغ‌ها و گودال باغچه‌ها. تصاویر تالار تشریفات (بارعام) کاخ و اشرف آن به استخری بزرگ که در مقابلش بنایی دیگر و در طرفین گودال باغچه‌ها بودند.

چپ: گودال باغچه‌های کاخ مدینه الزهرا.

راست: نمونه متاخر تر گودال باغچه در حیاط‌های اعیانی اسپانیای مسیحی با معماری «مودخار» که معماران مسلمان با آجر که مصالح ارزانی بوده برای مسیحیان غالب بر اندلس می‌ساخته‌اند.

چپ بالا: نمونه باغی بزرگ با گودال باغچه در مراکش

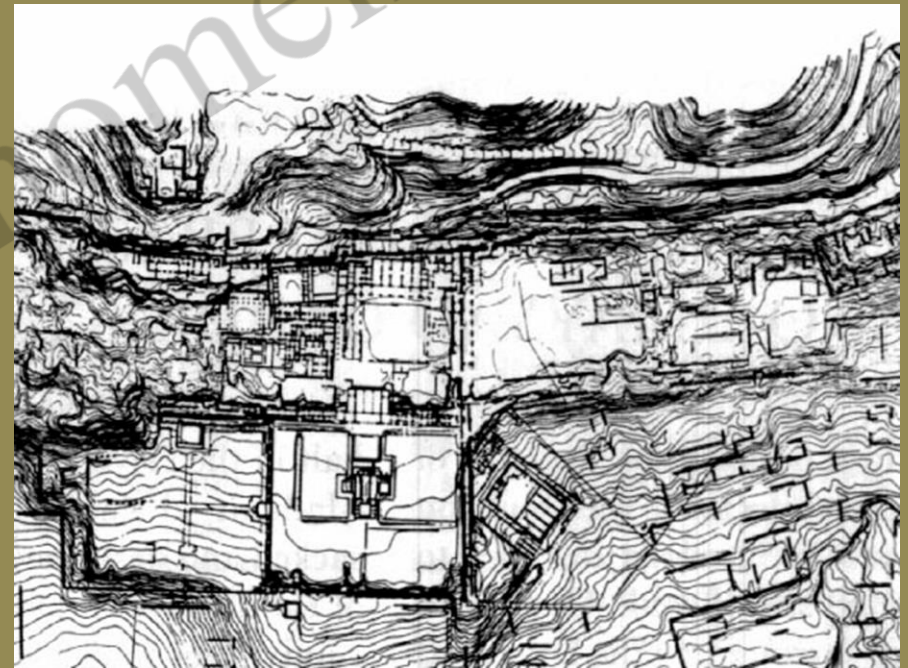
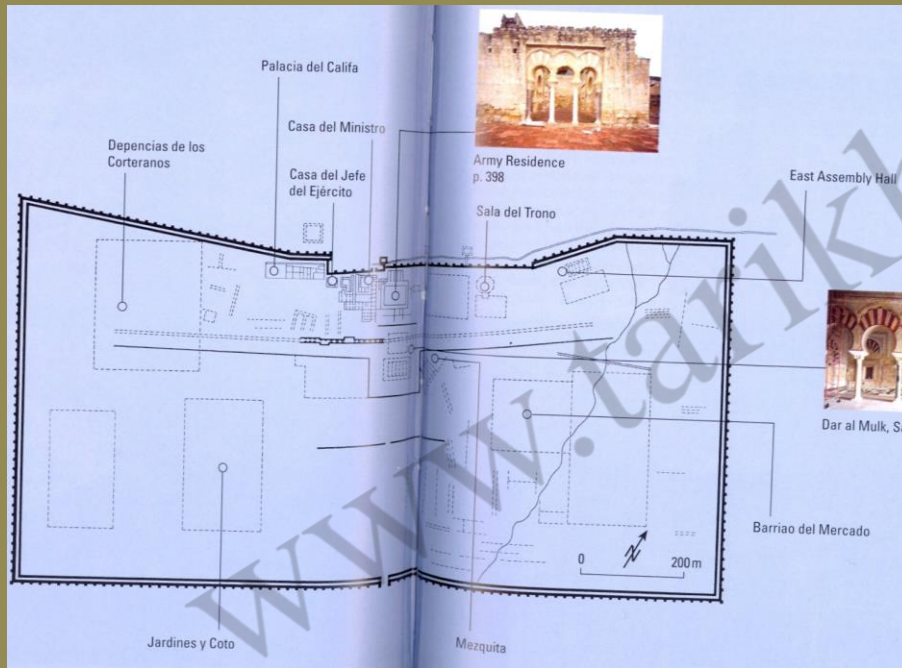

مسجد مدینه الزهرا که صحن آن نخلستانی بوده است.

نقشه باستانشناسی و کشف آثار مدینه الزهرا:

شهر سلطنتی محصور و شامل:
کاخ ها، باغ ها، قرارگاه نظامیان، مسجد، بازار و خانه ها
که آبرسانی به همه براساس قنات بوده است.

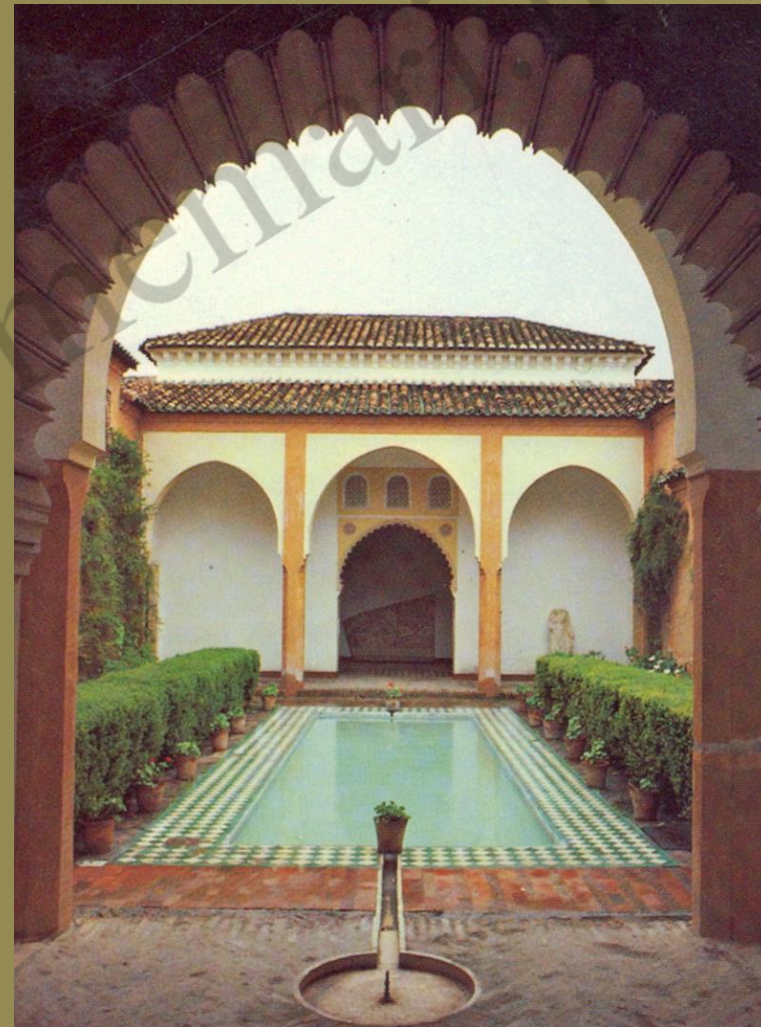
باغ‌ها و حیاط‌ها / قصبه مالقه

Al Casbah of Malaga

باغ‌های قصبه مالقه در دامن کوه و پایین القصر (ارگ) آن

حیاط مشجر و آبنمایش در مالقه

چپ: حیاط و محور آب و دو ایوان مشرف به حیاط در خانه‌ای در القصبه مالقه / حضور آب در حوضچه زیر سقف ایوان

Al Casbah

نظرگاه خانه به حیاط مشجر و درای چشم انداز آب

باغ‌هاک اشیلیه (سویل = سویا)

باغ مسجد سویل یا Cathedral امروزین و باغ‌های القصر یا الکازار سویل Sevilla

صحن مسجد
که به حیاط
کاتدرال تبدیل
شده و هنوز
دارای نخل و
مرکبات است
برج ناقوس هم
دیده می‌شود.

بالا: صحن درختکاری شده مسجد (کاتدرال امروزی) که به شیوه مسجد یا مزکیتای قرطبه است.
پایین: صحن حیاطی در مجموعه ارگ (القصر = الکازار) سویل که یک گودال باغچه سراسری دارد.

باغ سازک در سواد شهرها:

اشبیلیه (سویا = سویل)

بالا: بزرگنمایی باغی که
در تصویر زیرین دیده
می شود.

نقاشی رنسانسی،
اما بیانگر وضعیت شهر و
باغهایی است که به طور
تاریخی در پیرامون شهر
ساخته شده بودند.

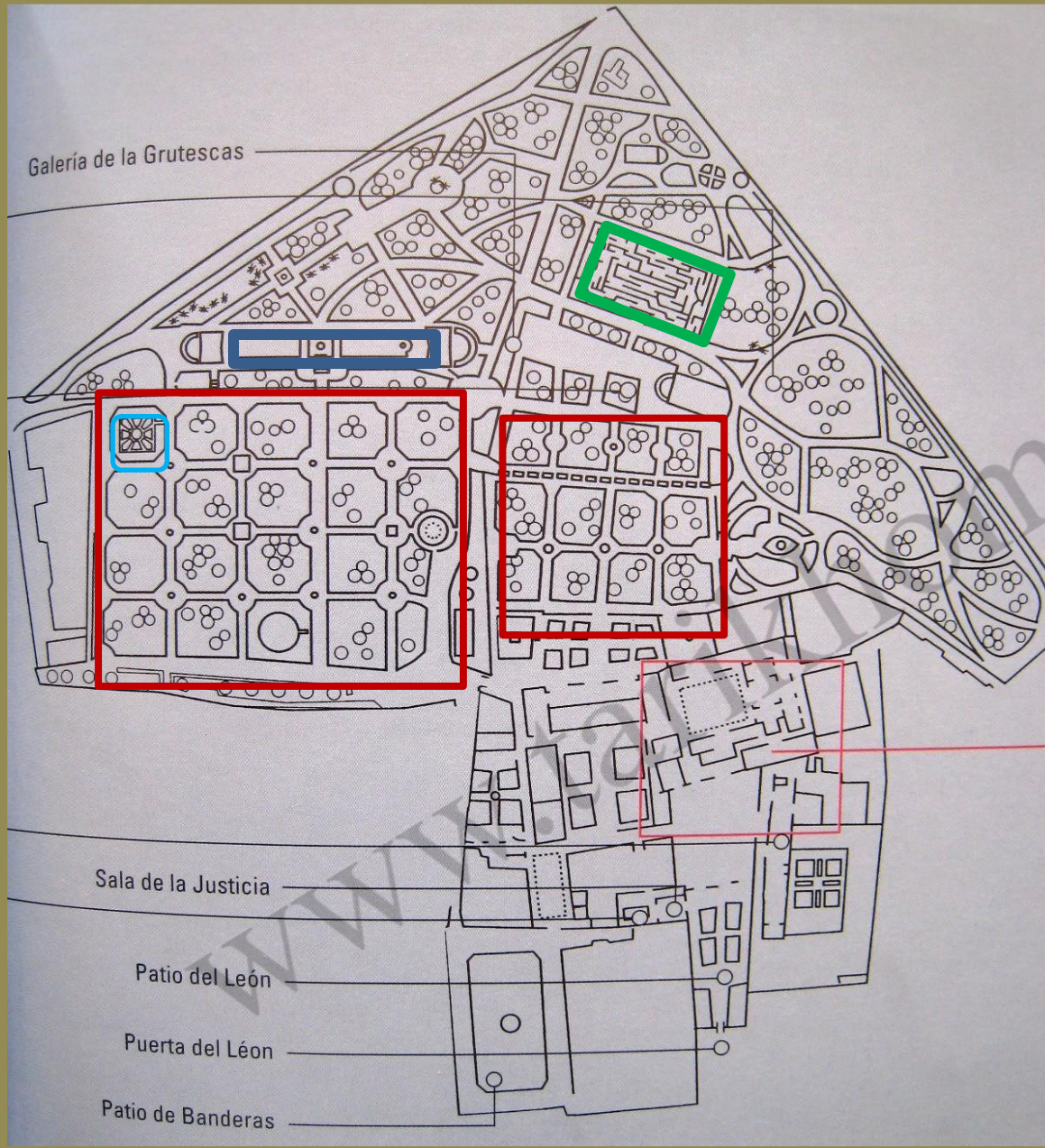
Azulejos showing a view of Seville, taken from an 18th-century engraving

نقشه باغ‌ها و قصر اشبیلیه (آلکازار سویل)

بخش بزرگی از محوطه بعدها با نظام
ارگانیک باغ‌سازی اروپایی (انگلیسی)
طراحی شده و مربع سبز محل یک لایرننت
به سبک باغ انگلیسی است.
محوطه سبز یک لایرننت به سبک انگلیسی
است.

دو قسمت از باغ با نظامی از
چهار بخشی‌ها هنوز به جای مانده
است.

آبنمایی که با آبی مشخص شده، اکنون
بیشتر تابع طرح باروک است.
مربع آبی روشن محل پائون کارلوس

کوشکی مربوط به دوران غلبه مسیحیان و شباهت آن با معماری دیوان‌ها در باغ‌های مغولی هند (بدون ارتباط معنا دار)

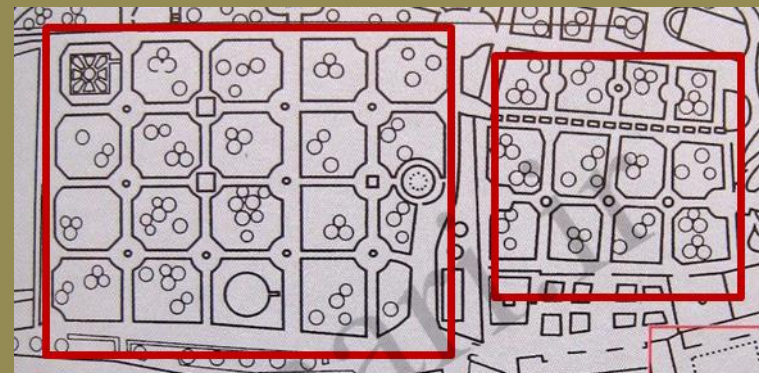

پاویون یا کوشک کارلوس پنجم

elling of Seville's prodigious wealth in Pabellón de Carlos V

پایون کارولوس

و جای آن در باغ‌های الکازار سویل
در گوشه باغچه‌های چاربخشی در نقشه راست.

شبهت ظاهری طراحی فضای
معماری این کوشک (پایون)
با دیوان‌های باغ‌های مسلمانان
هند از نظر زمانی با هم قرابت
دارند

(حوالی قرن نهم و دهم هجری)

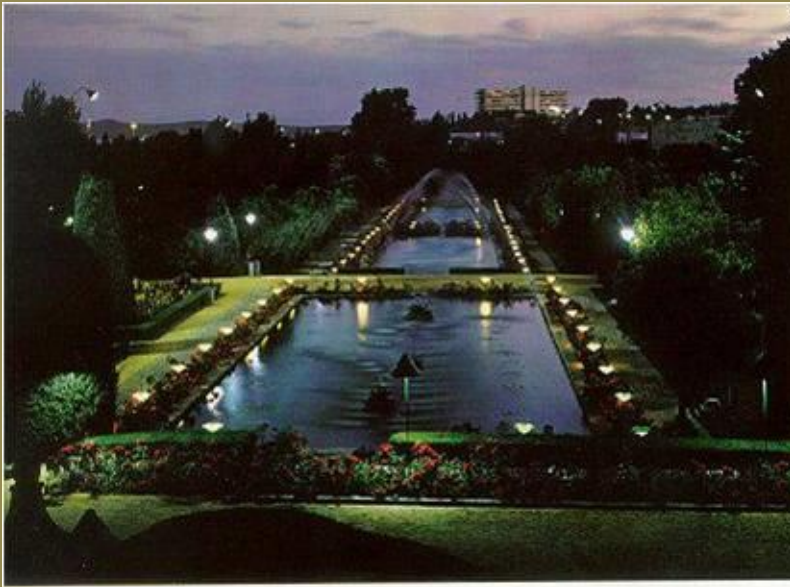

آبنما در الكازار سويل متأثر از طرح باروك و رنسانس

محور باغ یاد آور و بازماندهٔ محور باغ
ایرانی- اسلامی اما جزئیات الحاقی آن
رنسانسی است.

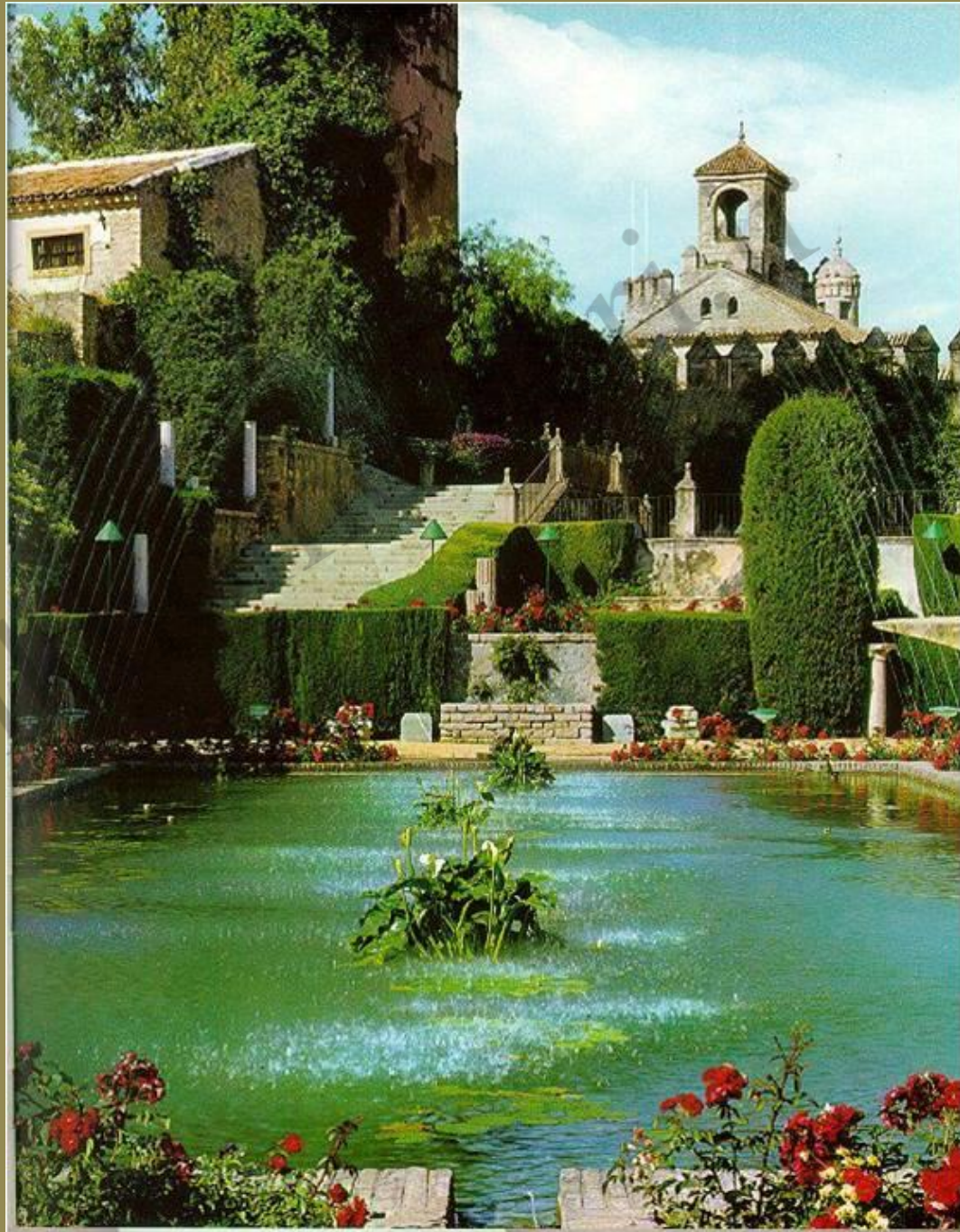

The pools and gardens of the Alcazar.

باغهای سویل در وضع امروزی (تحلیل دانشجویان)

Another lovely angle of the pools and gardens of the Alcazar flanked by the glowing green of myrtles, palms and cypress-trees

بخشی از باغ‌های الکازار سویل با رواقی نظرگاهی (معماری رنسانسی) مشرف به باغ

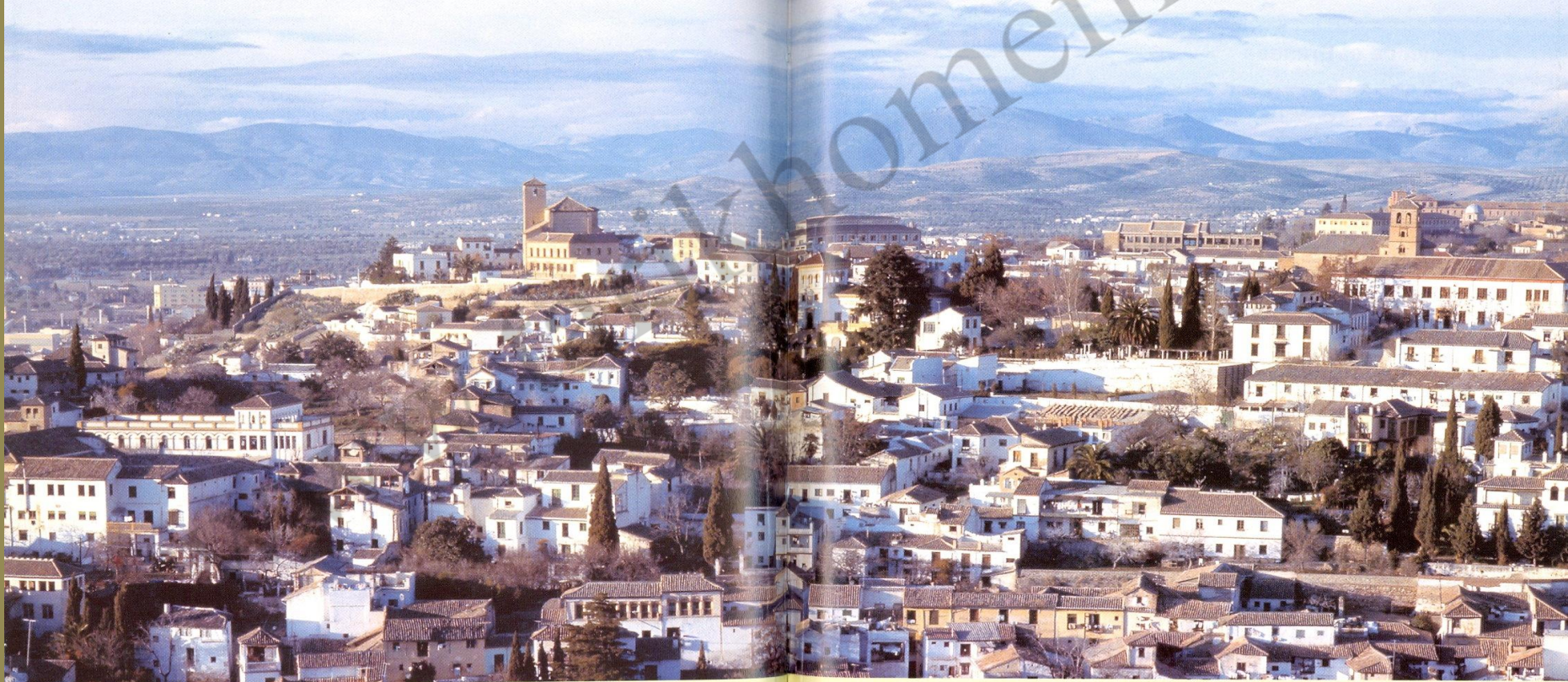

باغ های غرناطه (گرانادا) (آخرین دوره اسلامی اندلس)

الحمراء Alhambra و البایسین Albaicin در گرانادا (غرناطه)

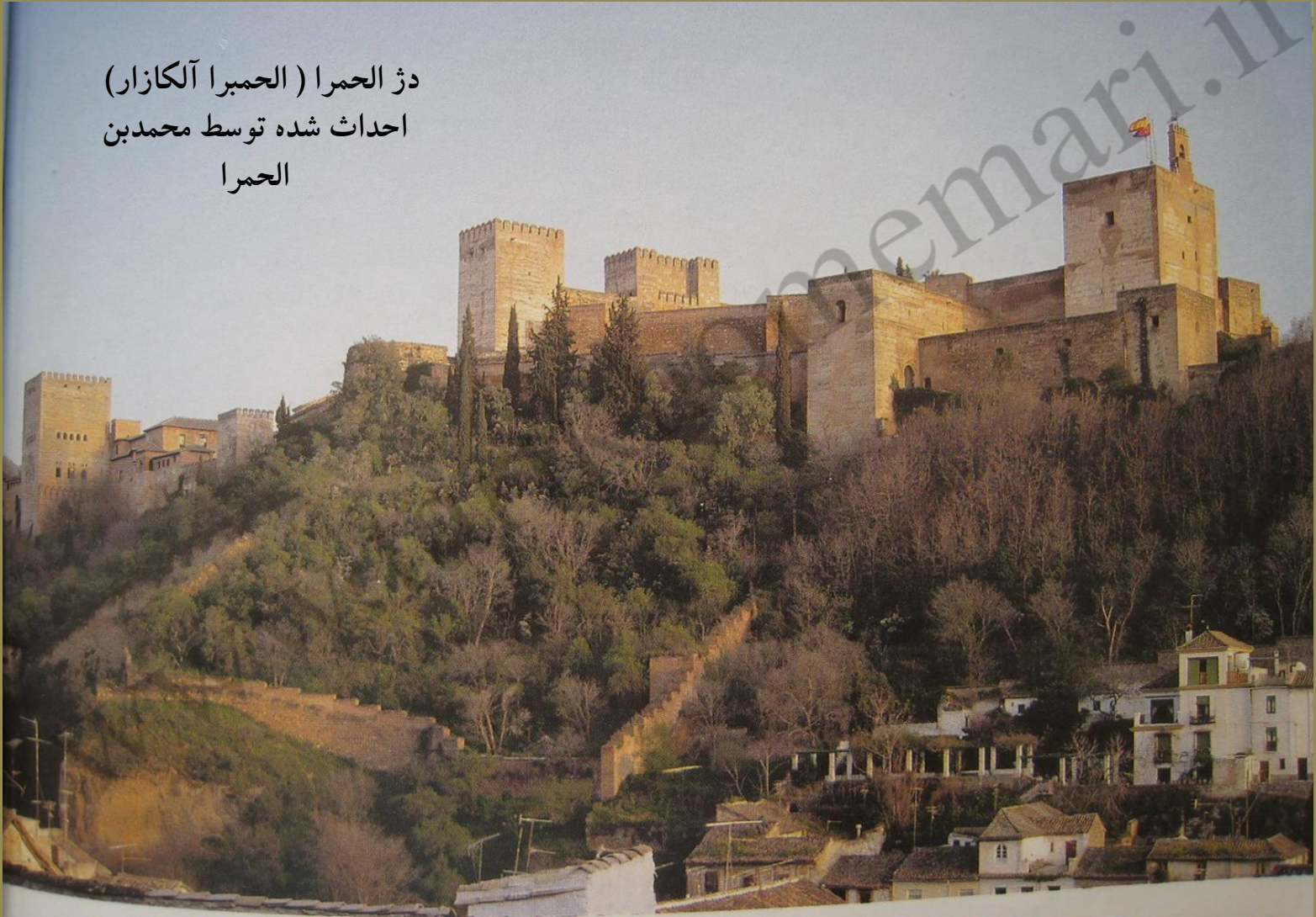
نقشه محدوده اندلس در قرن ۱۳ و ۱۴
میلاادی با مرکزیت غرناطه

The Province of Granada

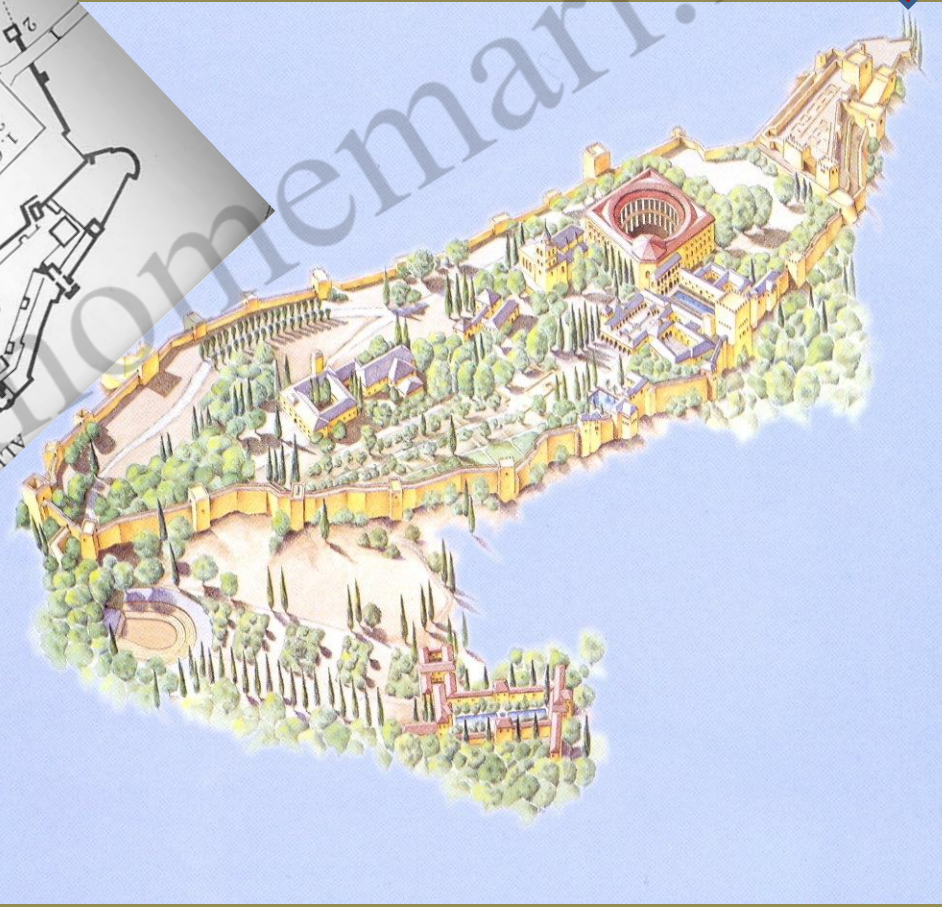
باغ‌سازگ مسلمانان در غرناطه (گرانادا) در آخرین دوره حکومت در اندلس

دژ الحمرا (الحمیرا آلکازار)
احداث شده توسط محمد بن
الحمرا

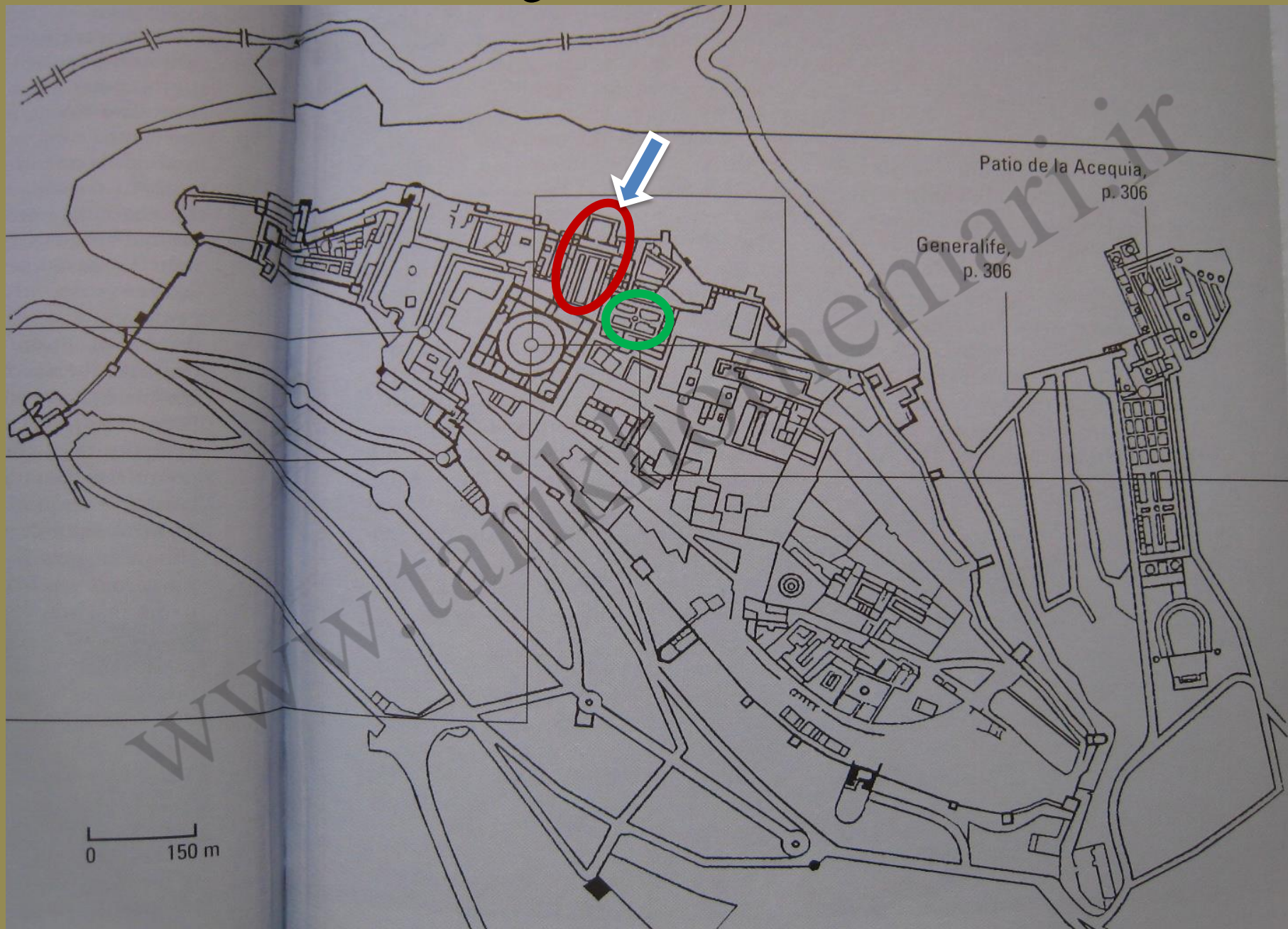

الحمراء نقشه و طرح بازسازی

قصبه یا شهرک سکونتی خدمه کاخ

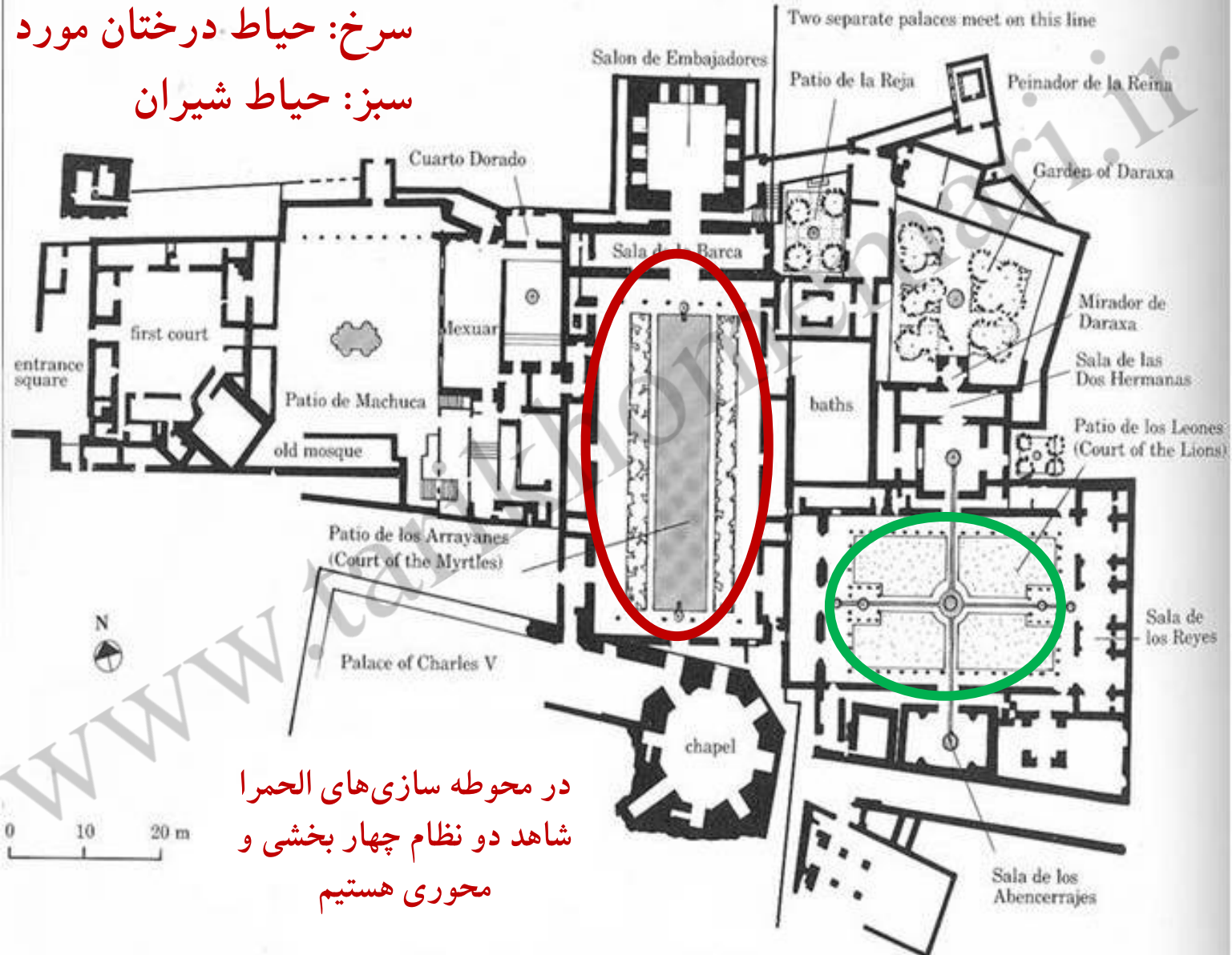

حیات درختان مورد و میرادور آن (سرخ) و حیات شیران (سبز)

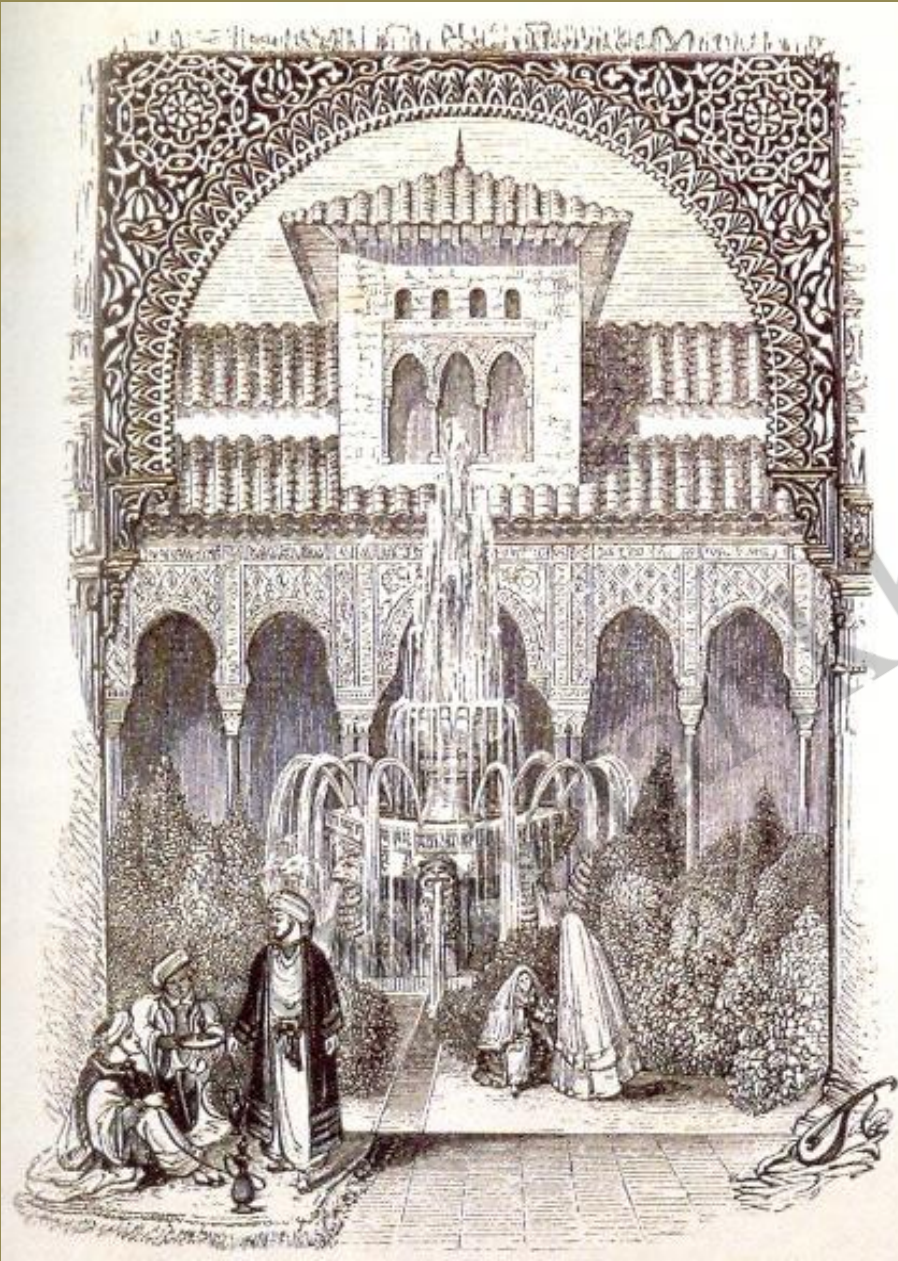
Plan of the Moorish palace of the Alhambra, with the public reception area on the left and the sultan's apartments and harem on the right.

سرخ: حیاط درختان مورد
سبز: حیاط شیران

در محوطه سازی های الحمرا
شاهد دو نظام چهار بخشی و
محوری هستیم

حیاط شیران در کاخ الحمراء (نظام چهاربخشی)

در همه مصادیق
انتظام و نوع پوشش
گیاهی را تغییر
داده‌اند.

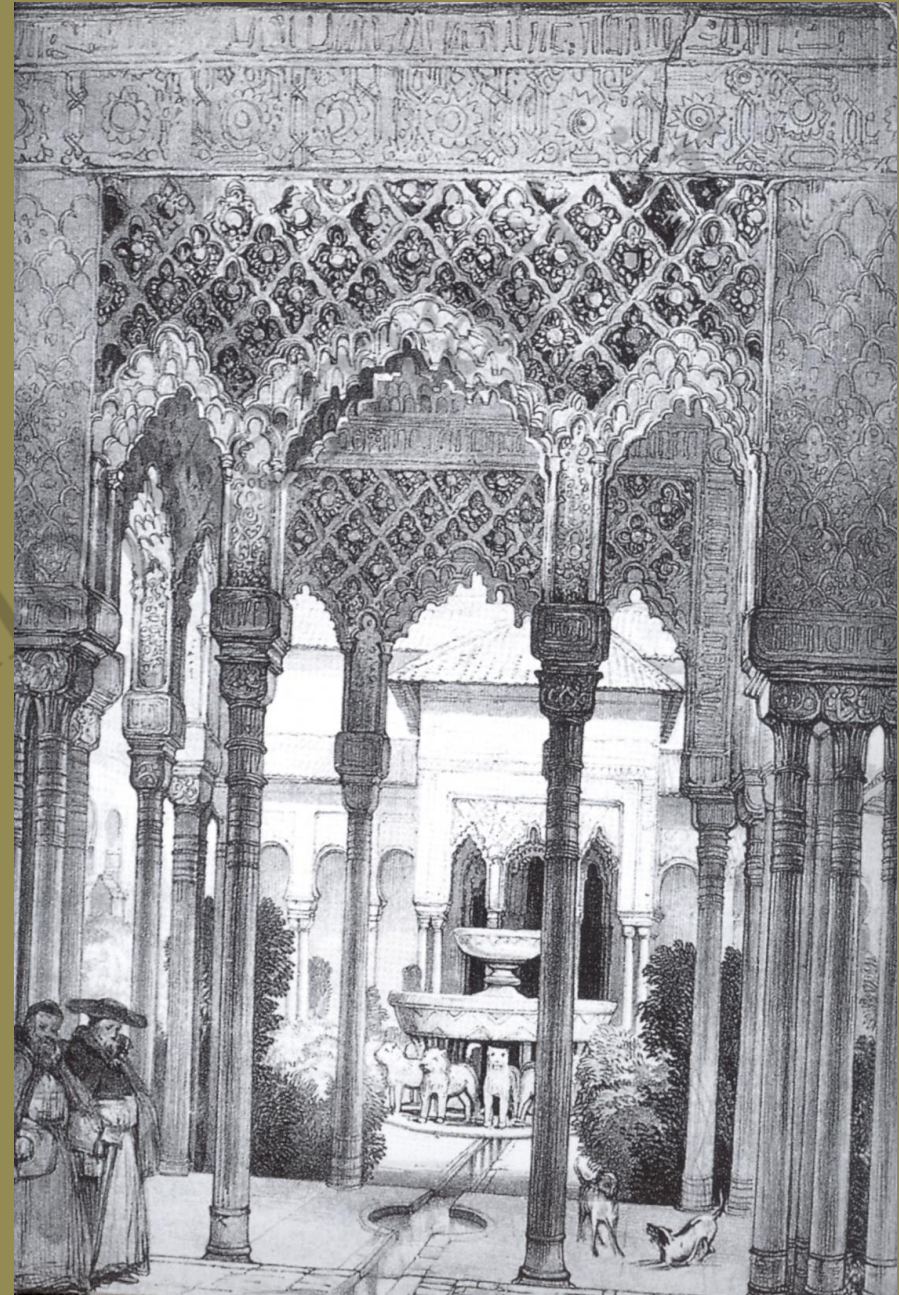
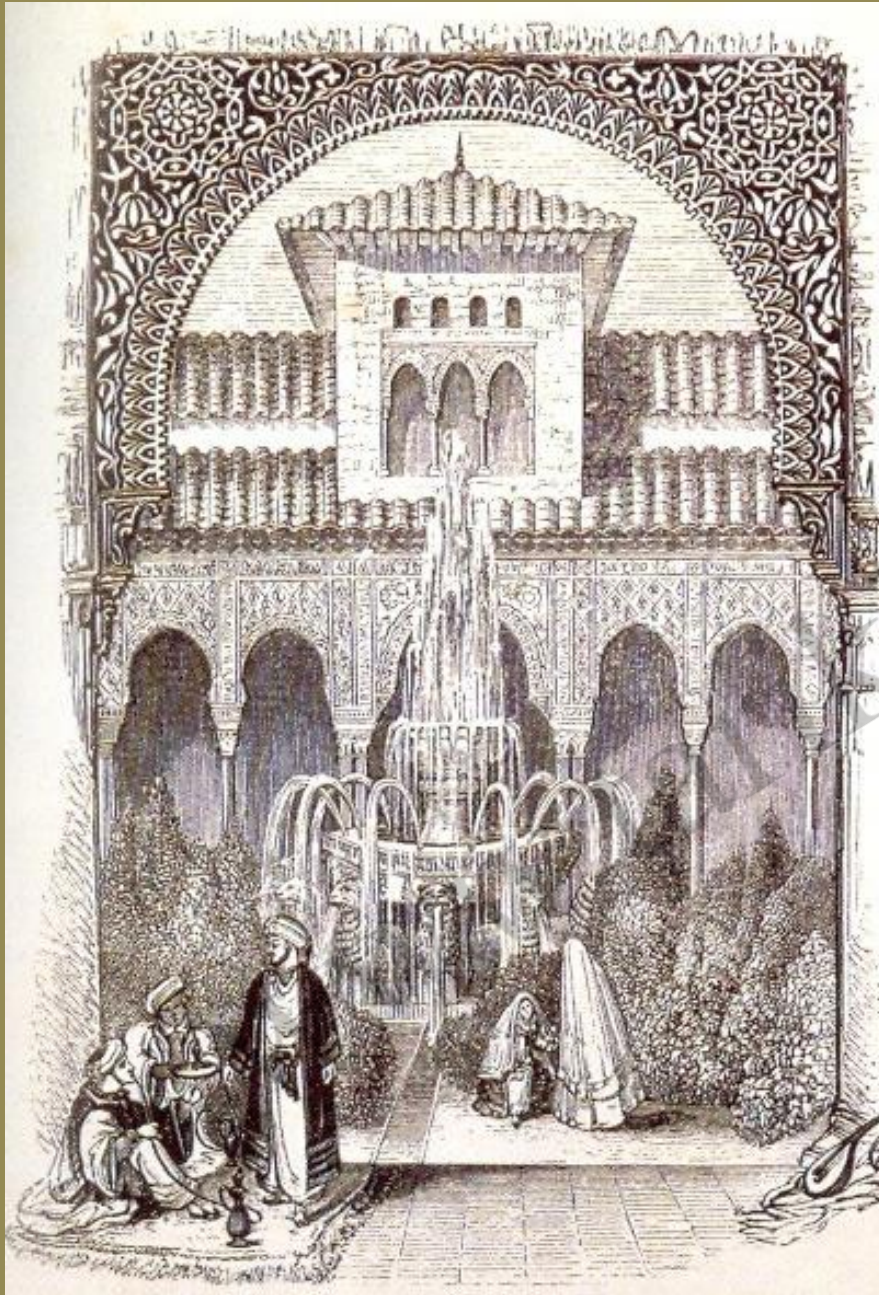
حیاط شیران در الحمراء (نمایش آب در فضا سرپوشیده)

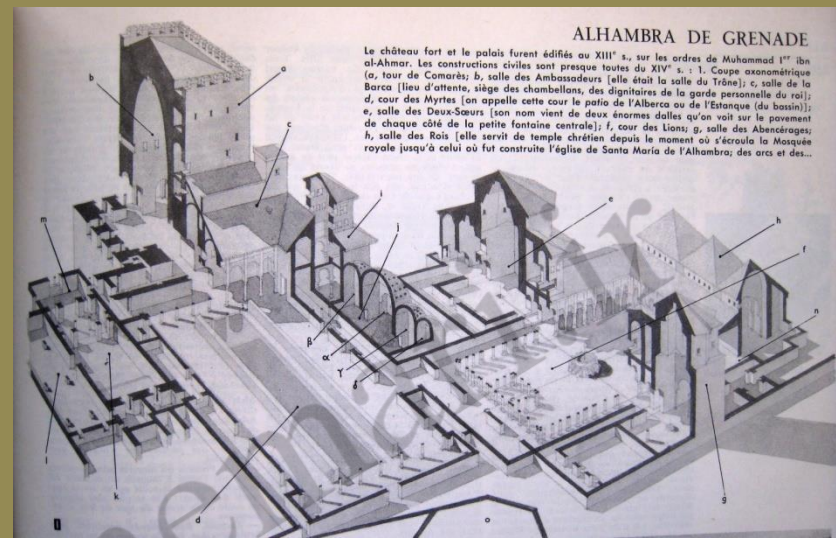

دو ایوان پیش آمده اما هم سطح حیاط

گراورهای قرن ۱۷ یا ۱۸ از طرح اصلی حیاط شیران

Patio de los Arrayanes
Court of The Mirtles
& Mirador

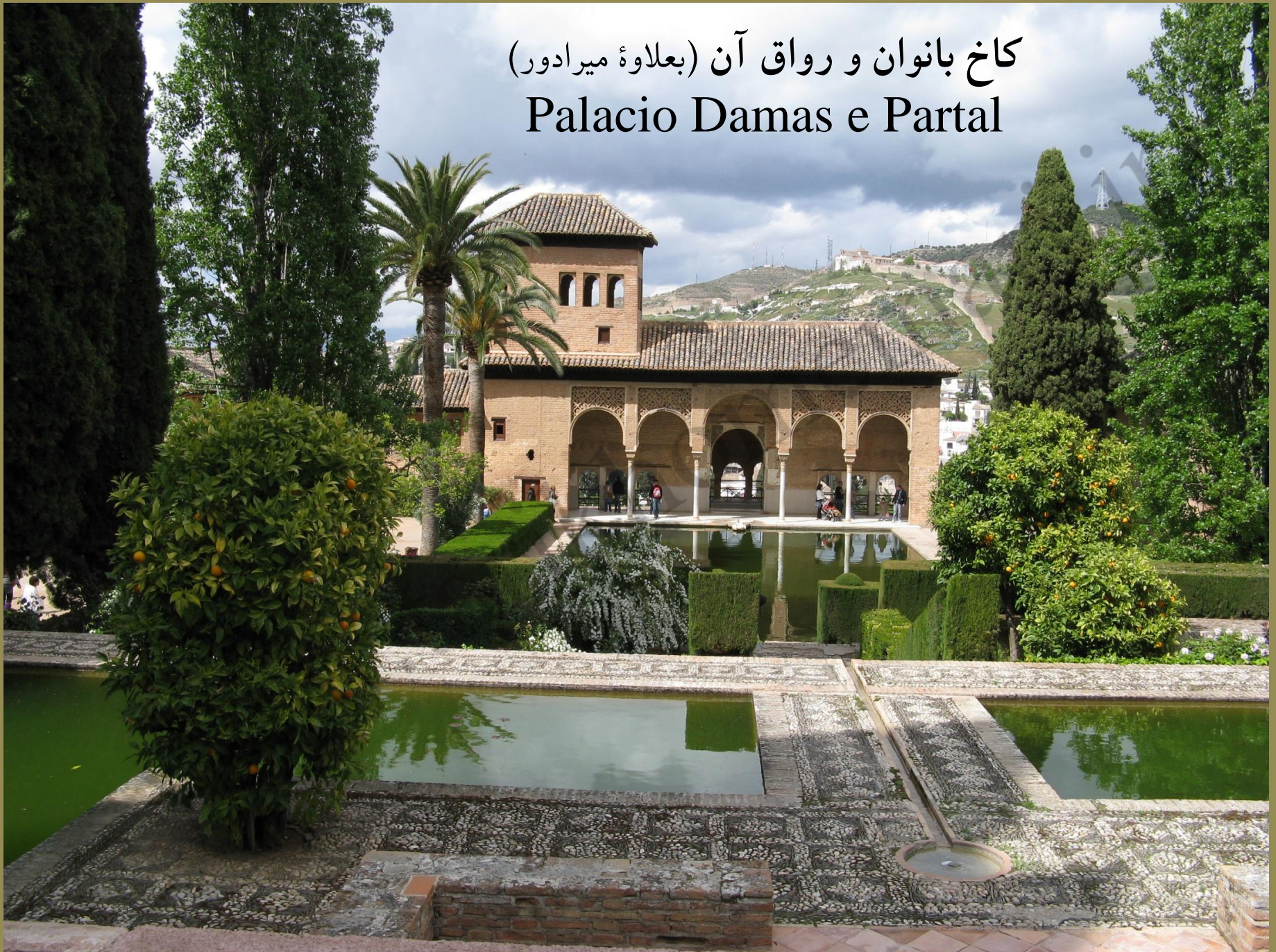
حیات درختان مورد و میرادور آن

کاخ دوره رنسانس

حیات درختان مورد، جبهه مقابل «میرادور»، نظام گیاهی حیات به کلی عوض شده است.
در پس زمینه یک بنای رنسانسی دیده می شود

ڪاخ بانوان و رواق آن (بعلاوة ميرادور)
Palacio Damas e Partal

بازشوهاک رواق کاخ بانوان به سوک شهر در پایین دست کاخ

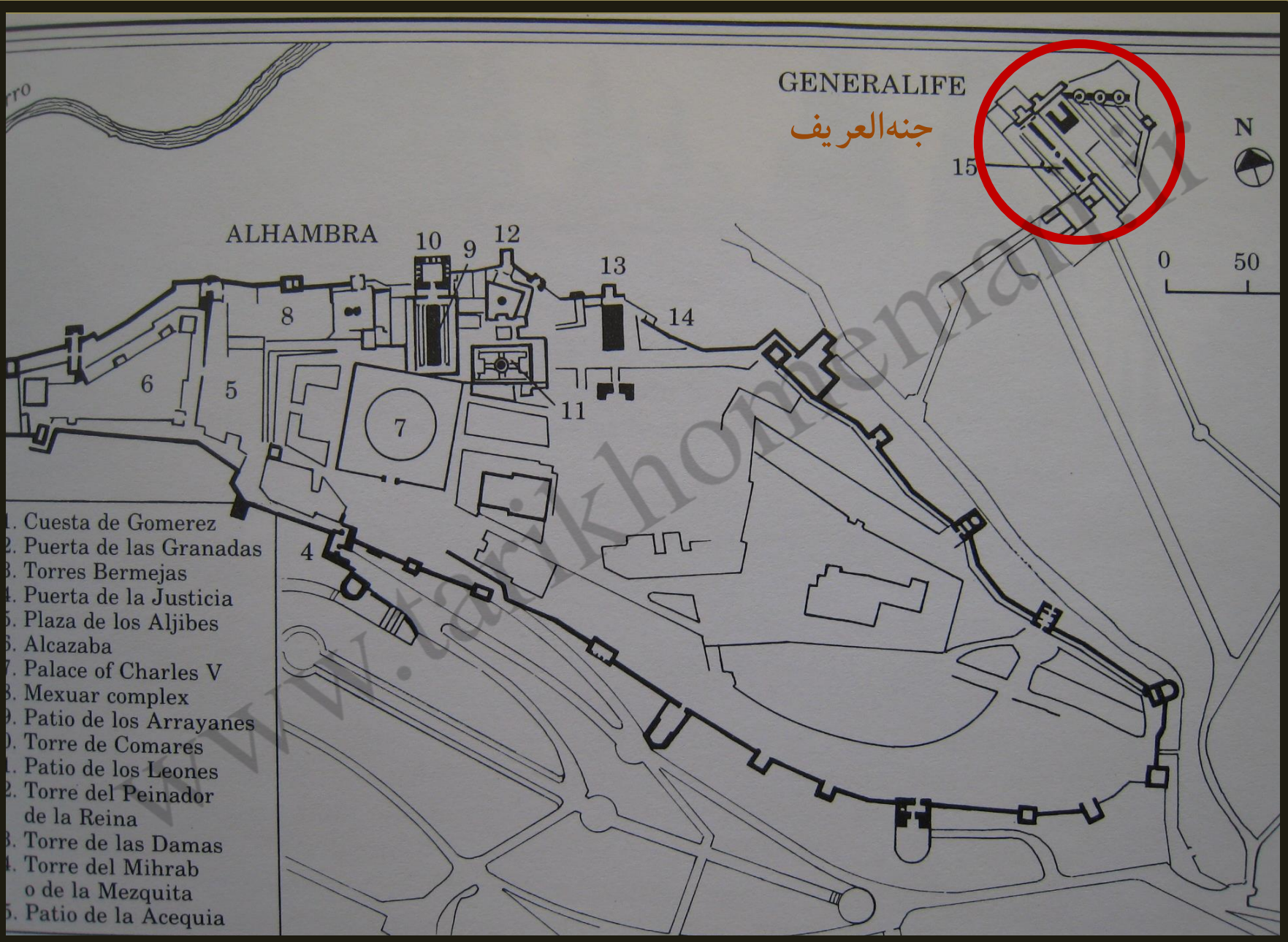
رابطه معماری و منظر به شیوه‌های گوناگون

تالارها با بازشوهایی به سوی باغ و منظر

بازشوهای متنوع به سوی منظر باغ

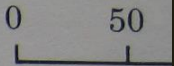

GENERALIFE

جنه العريف

ALHAMBRA

1. Cuesta de Gomez
2. Puerta de las Granadas
3. Torres Bermejas
4. Puerta de la Justicia
5. Plaza de los Aljibes
6. Alcazaba
7. Palace of Charles V
8. Mexuar complex
9. Patio de los Arrayanes
10. Torre de Comares
11. Patio de los Leones
12. Torre del Peinador de la Reina
13. Torre de las Damas
14. Torre del Mihrab o de la Mezquita
15. Patio de la Acequia

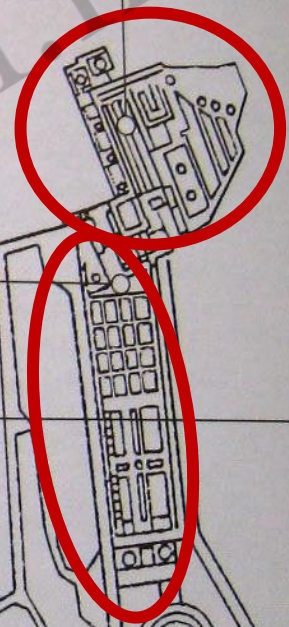
الحمراء ، جنت العریف (بخشے از آن یاد آور باغ ایرانی است)

پشت دیوار و در بالای باغ خنرالیف، «حیات جویبار» با دیوارهای مشبکش به سوی
خنرالیف دیده می شود.
Generalife (خنرالیف)

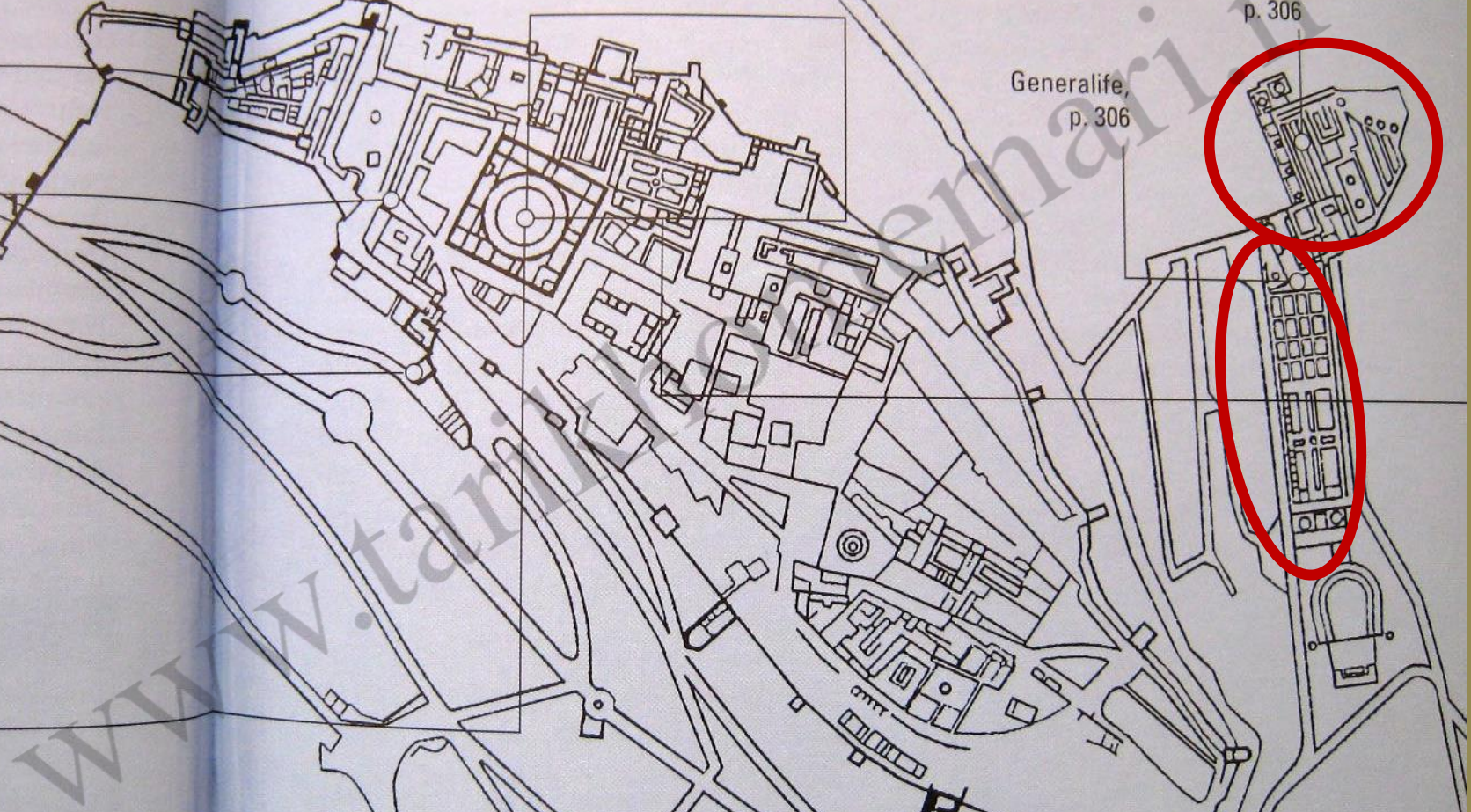

Patio de la Acequia,
p. 306

Generalife,
p. 306

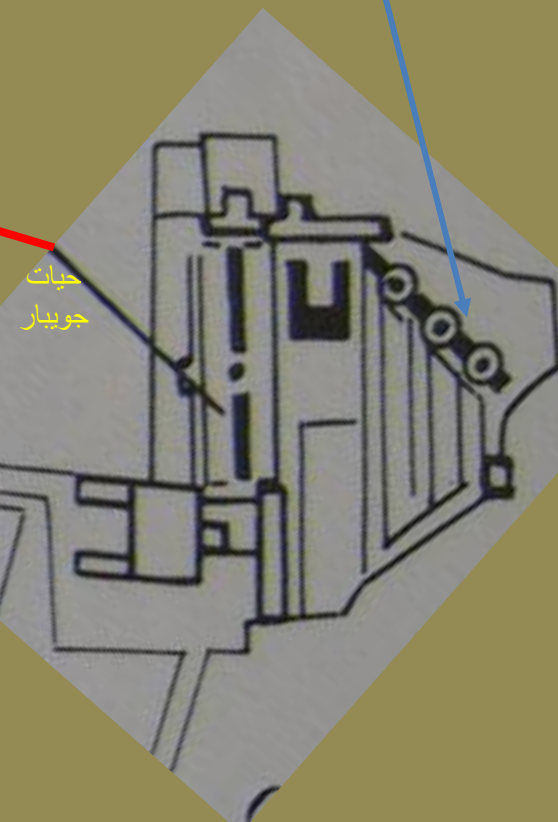
0 150 m

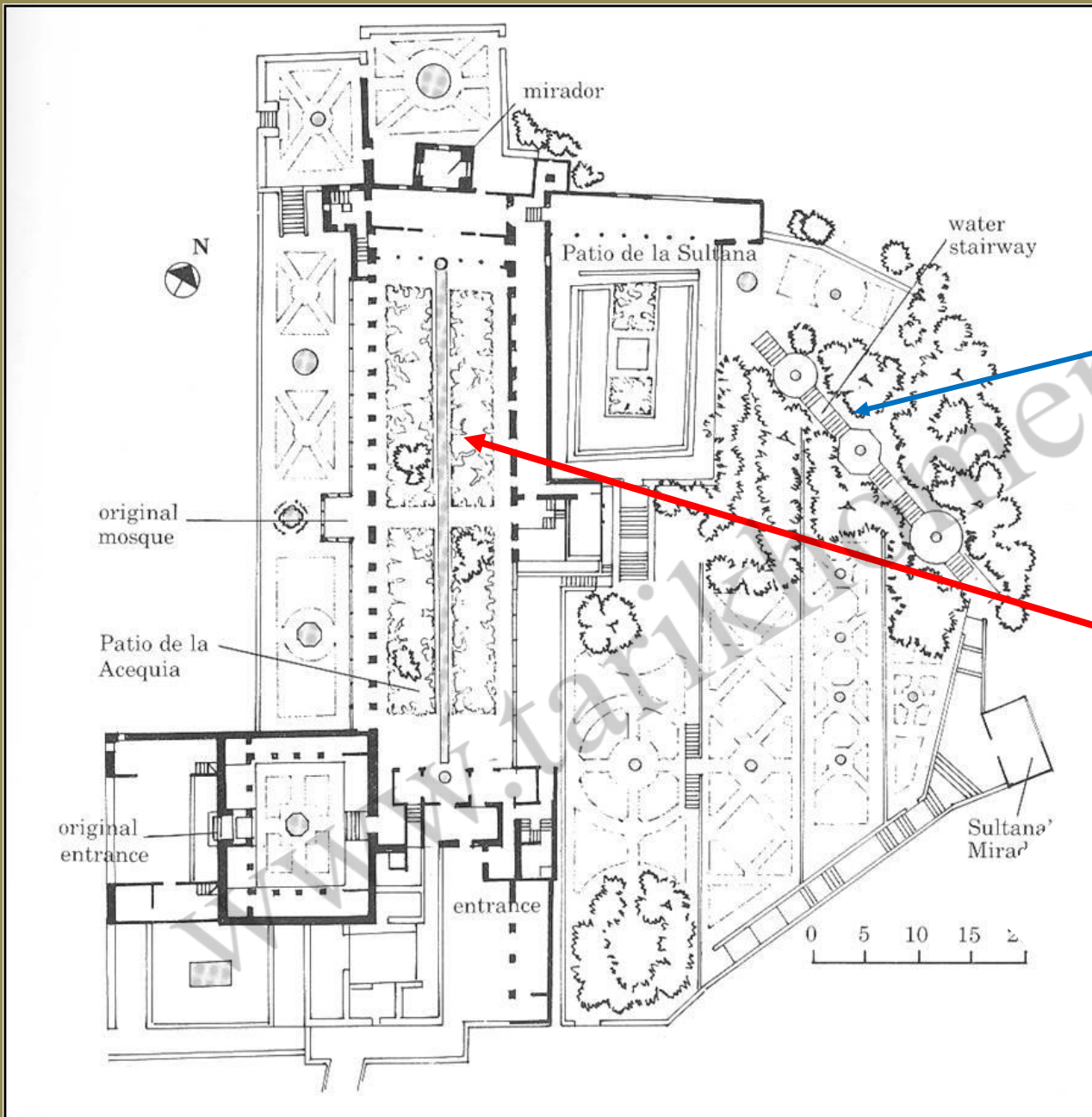
حیاط جویبار در بالا دست
جنت العریف
که در گوشه شمال غربی الحمراء
است.

ردیف پلکان، حوض و آبشیره

مشابه باغ‌های تخت در ایران
است.

حیات
جویبار

mirador

Patio de la Sultana

water
stairway

original
mosque

Patio de la
Acequia

original
entrance

entrance

Sultana'
Mirador

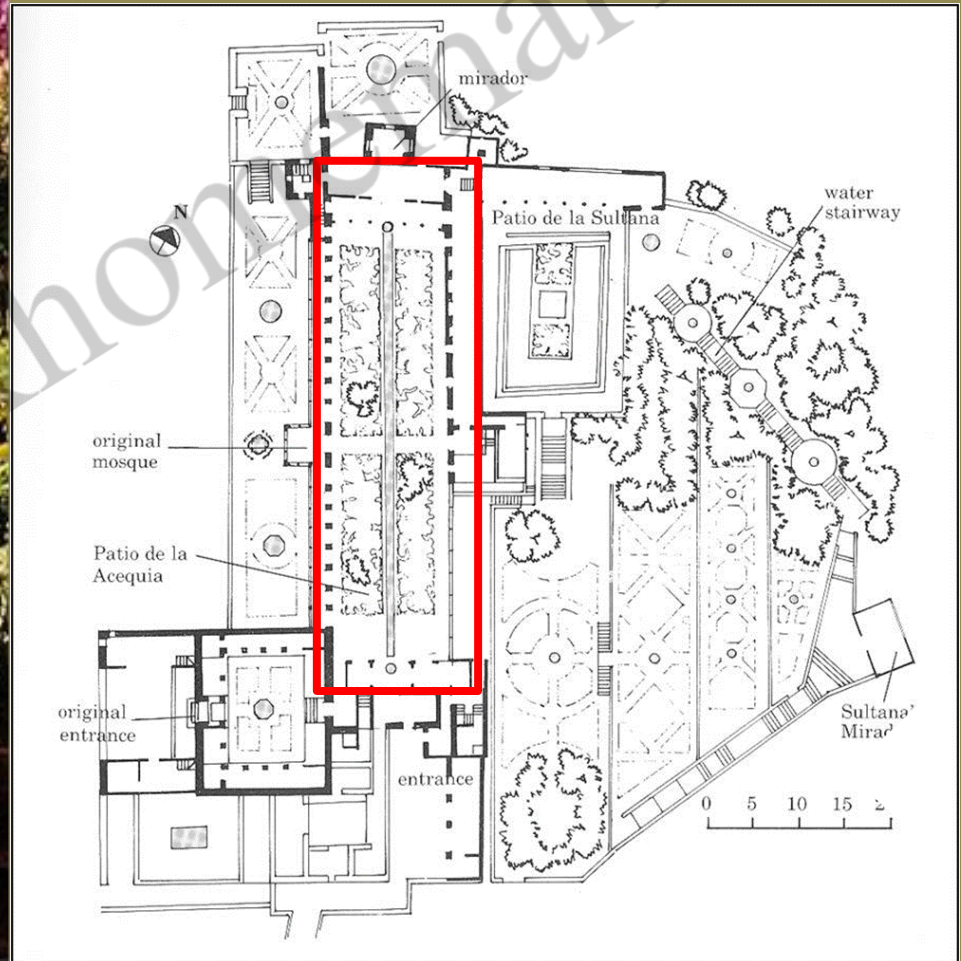
0 5 10 15

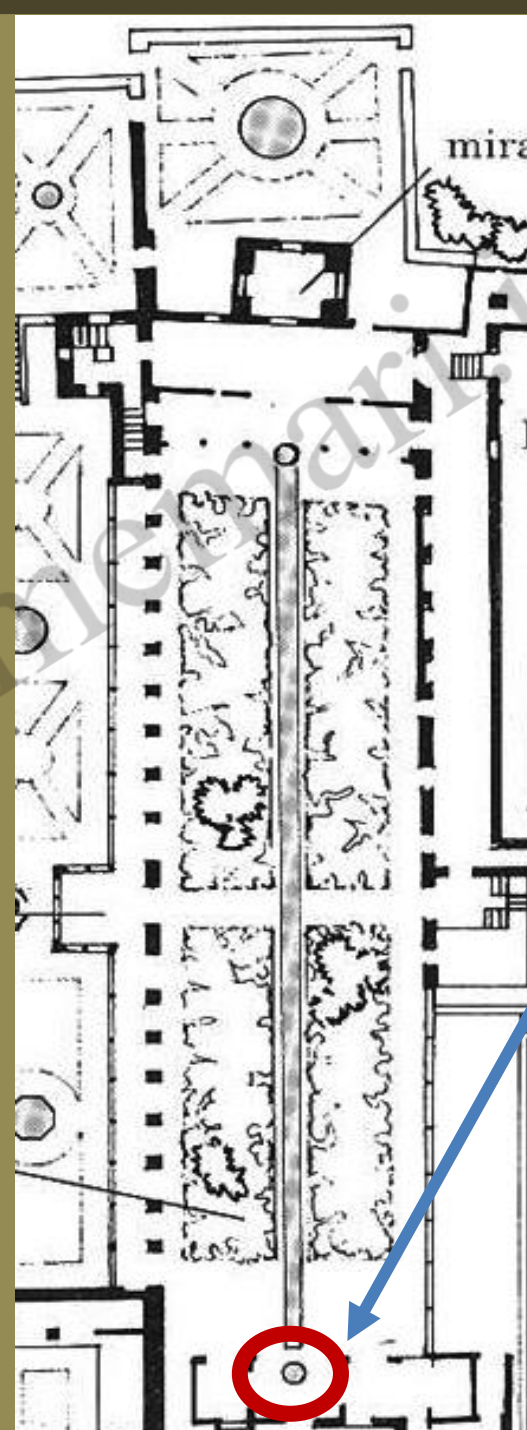
منظر حیاط بالا، جنت العریف یا «حیاط جویبار»

این بخش در بالای باغ جنت العریف یک حیاط با جویبار آب است که از سمت چپ با دیوار روآقداری از جنت العریف جدا شده و در عین حال به منظر آن از طریق رواق ها مشرف است.

نظرگاه در باغ‌ها و حیاط‌های الحمرا

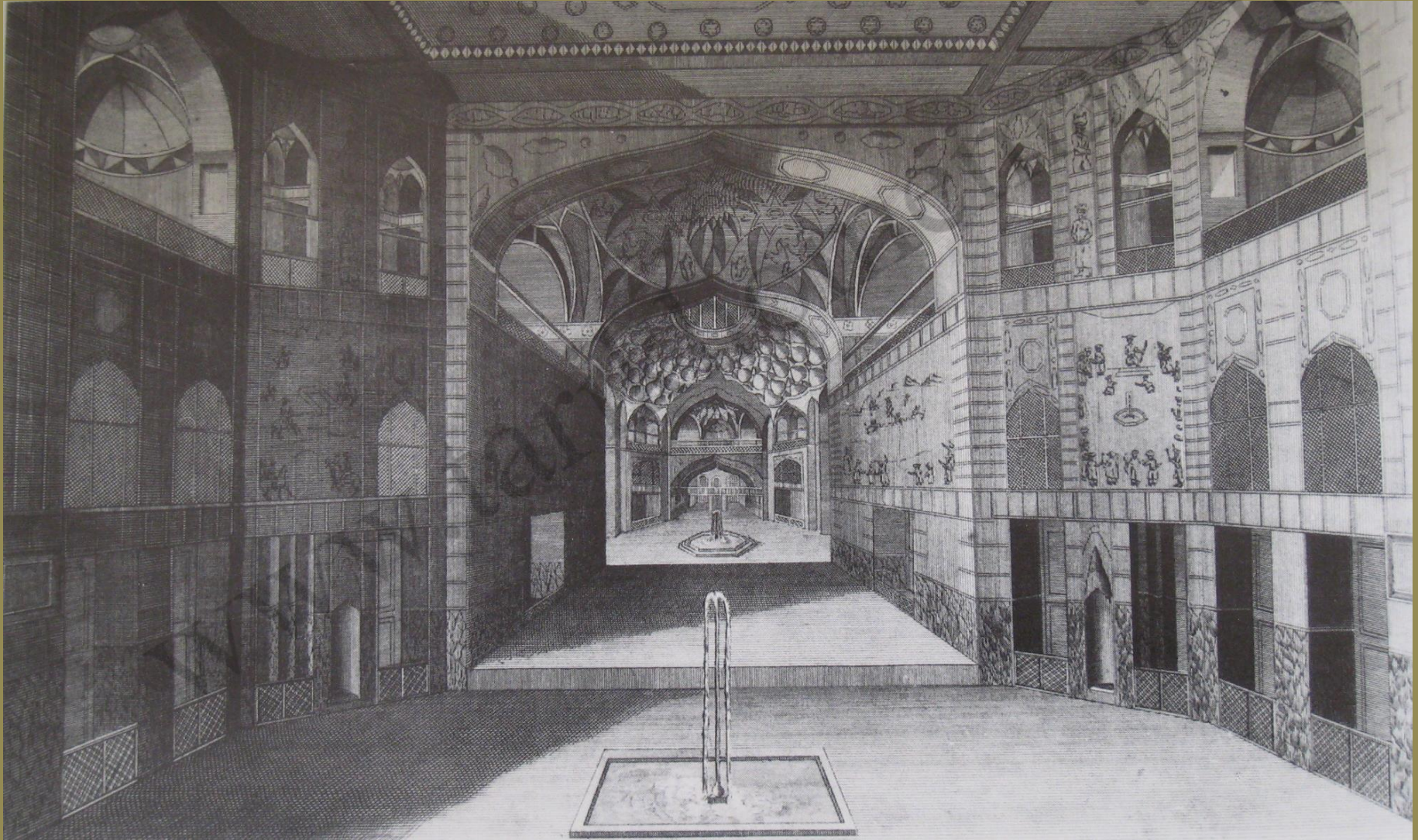

حیاط جویبار،
مشرف به
جنت العریف
است.
میرادور این
حیاط در
نقشه مشخص
شده است.

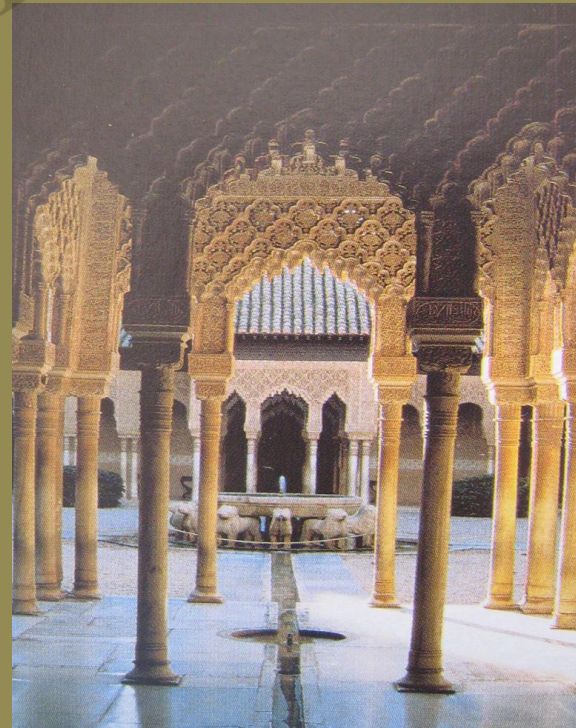
آوردن منظر
آب به
درون فضاهای
بسته
و نیم بسته

آوردن منظر آب در درون فضاهاک نیم بسته باغ

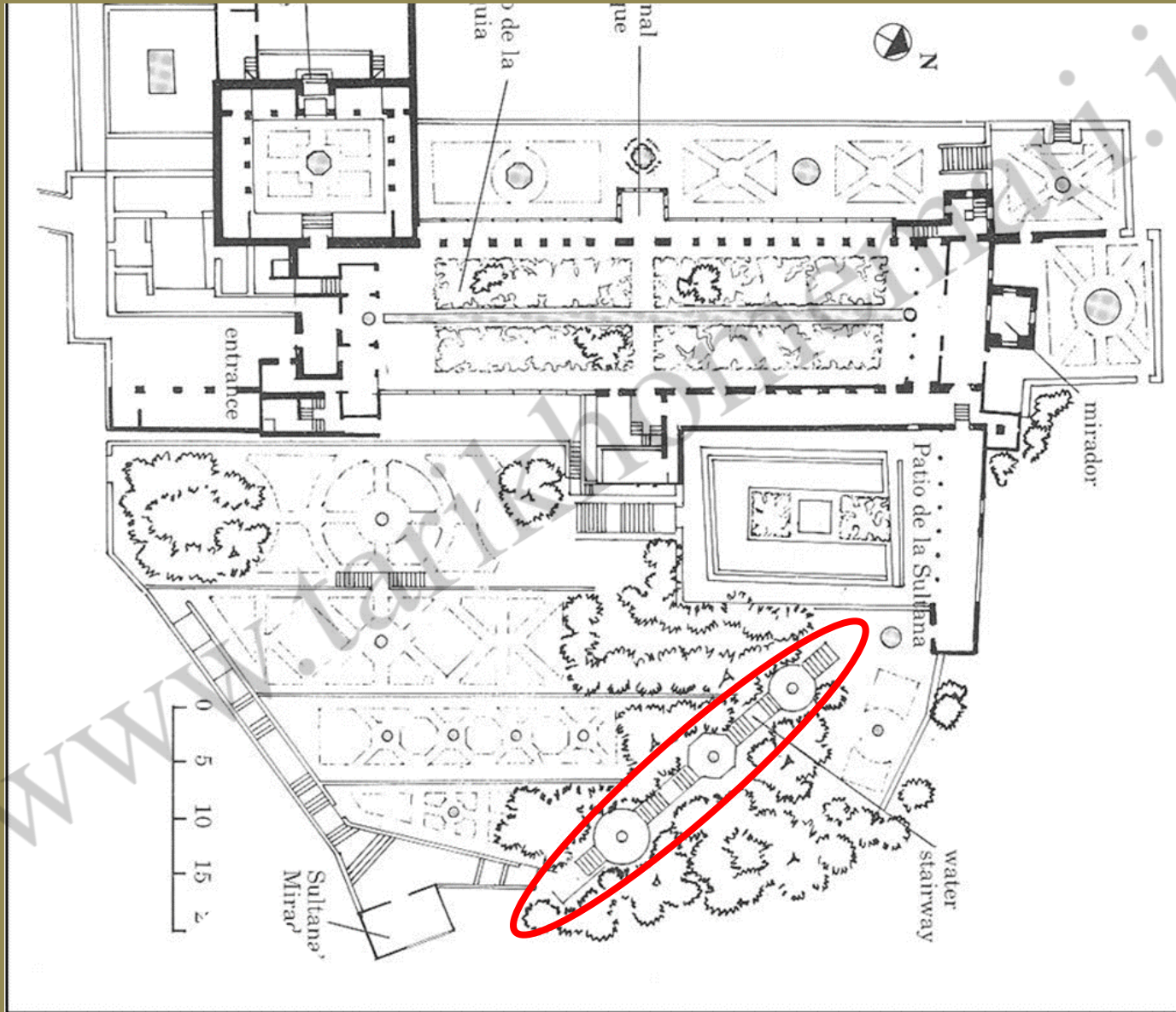
هشت بهشت اصفهان

آبنا در درونخانه یا در ایوان رو به حیاط در اندلس

جنه العريف (خرايف) و باغ بالایش (حیاط جویبار) و خیابان آن

نظام محور آب و طراحی خیابان در جنته العریف شبهه باغ فتح آباد تبریز

باغ فتح آباد تبریز

درختان میوه و ارداتی و سرو ایرانی و حضور محور آب شاید نشانه‌هایی از ریشه‌های ایرانی باغ‌سازی مسلمانان در اندلس باشد.

رد پای نظام طراحی و نظام و نوع پوشش گیاهی باغ ایرانی در باغ‌های اندلس

در این باغ‌ها که از نظر طرح و نوع گیاهان و آرایش آن‌ها، به شدت صورتی التقاطی پیدا کرده‌اند، هنوز آثاری از طرح محور آب و نیز نوع گیاهان شامل درختان مرکبات، نخل و سرو، نشانی از اصل ایرانی آن‌ها است.

علی‌رغم همه تغییرات، هنوز این نشانه‌ها بیانی هستند از که این باغ‌ها از نوع ایتالیایی و باروک و یا انگلیسی اصیل نیستند.

باغ با گودال باغچه‌ها

باغ بادیه در شهر کازبا (قصبه) در مراکش شهری در شمال آفریقا و جزیی از خلافت اندلس

چند نمونه از باغ هاك
سایر سرزمین هاك
مغرب اسلام

www.tarikh-omemari.ir

قصر بوالقواره Bulkawara

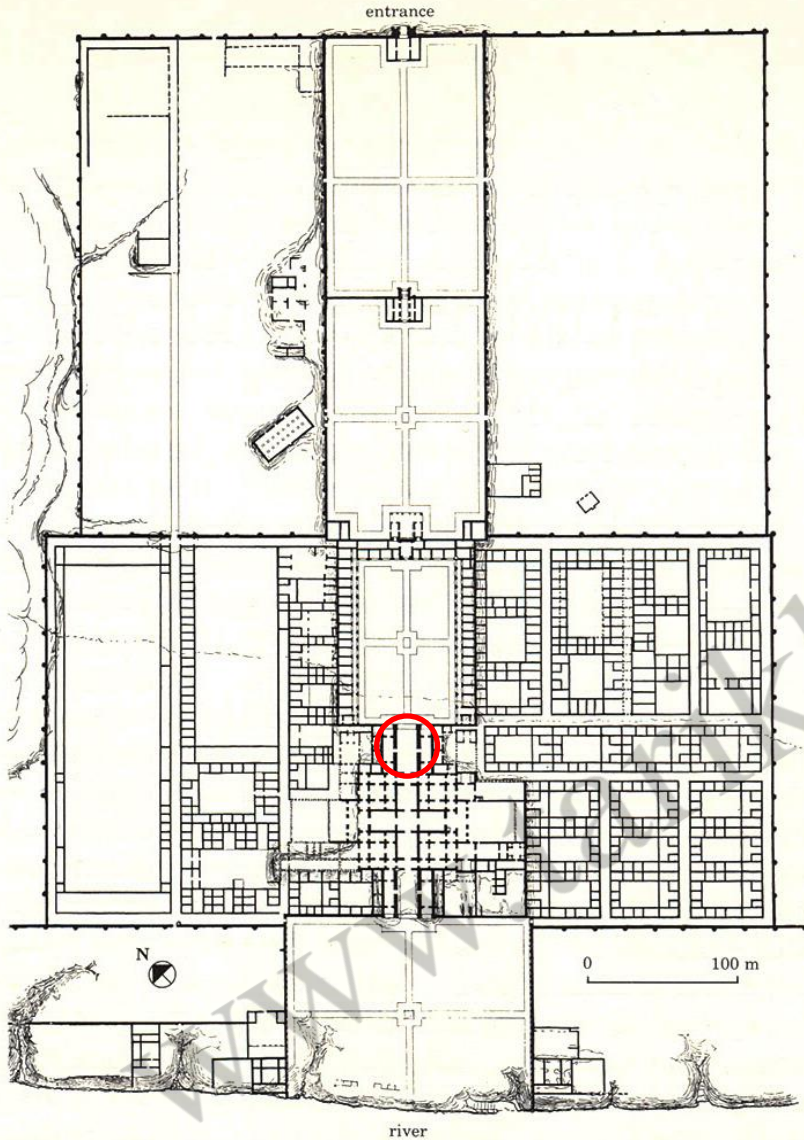
در سامره

بين النهرين (مشرق اسلامي)

ياد آور كاخ - باغ ايوان

كسري

در تيسفون

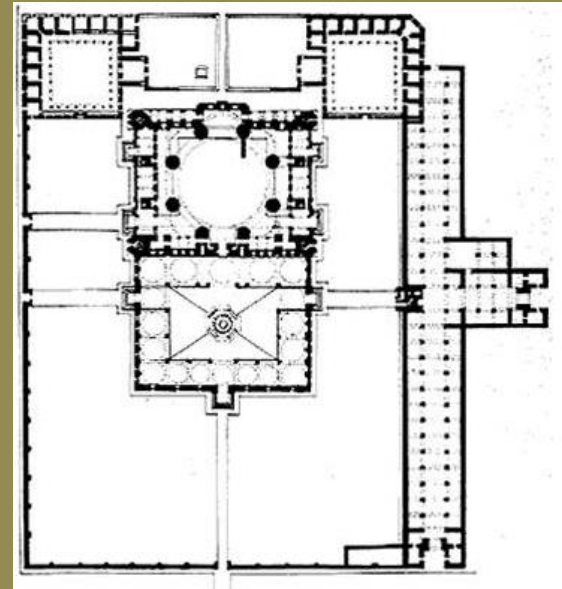
Plan of the Bulkawara Palace at Samarra, Iraq, built between AD 849 and 859, showing the quadripartite courts and gardens, which are among the earliest examples of the Islamic chahar bagh concept.

مسجد سلطان احمد یا مسجد کبود با باغ پیرامونش

مساجد عثمانی و باغ سازی در پیرامون آنها

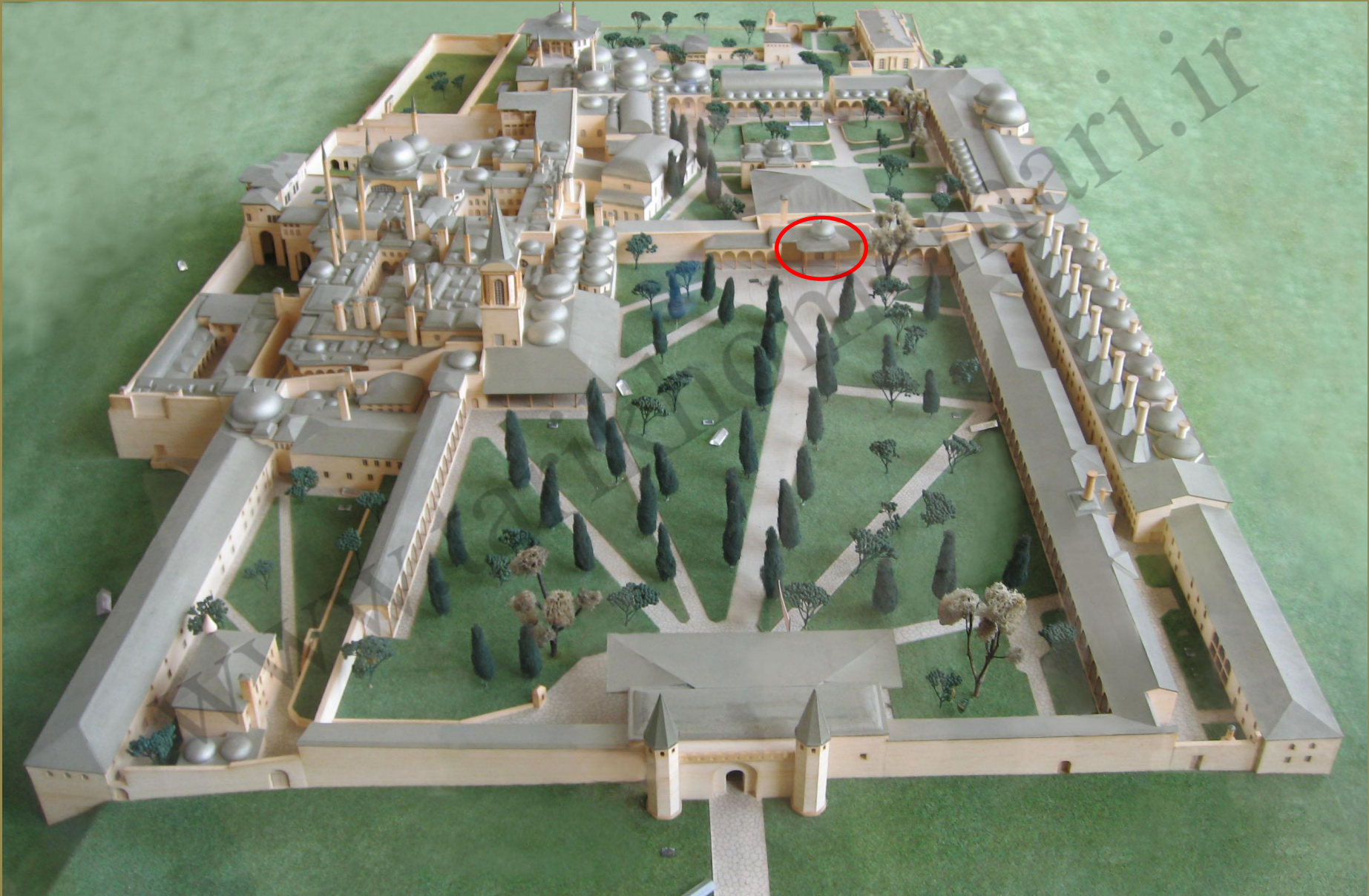

نقشه مسجد سلطان احمد
و تصویر مسجد سلیمانیه در استانبول
و
محدوده باغ در پیرامون بنای مسجد

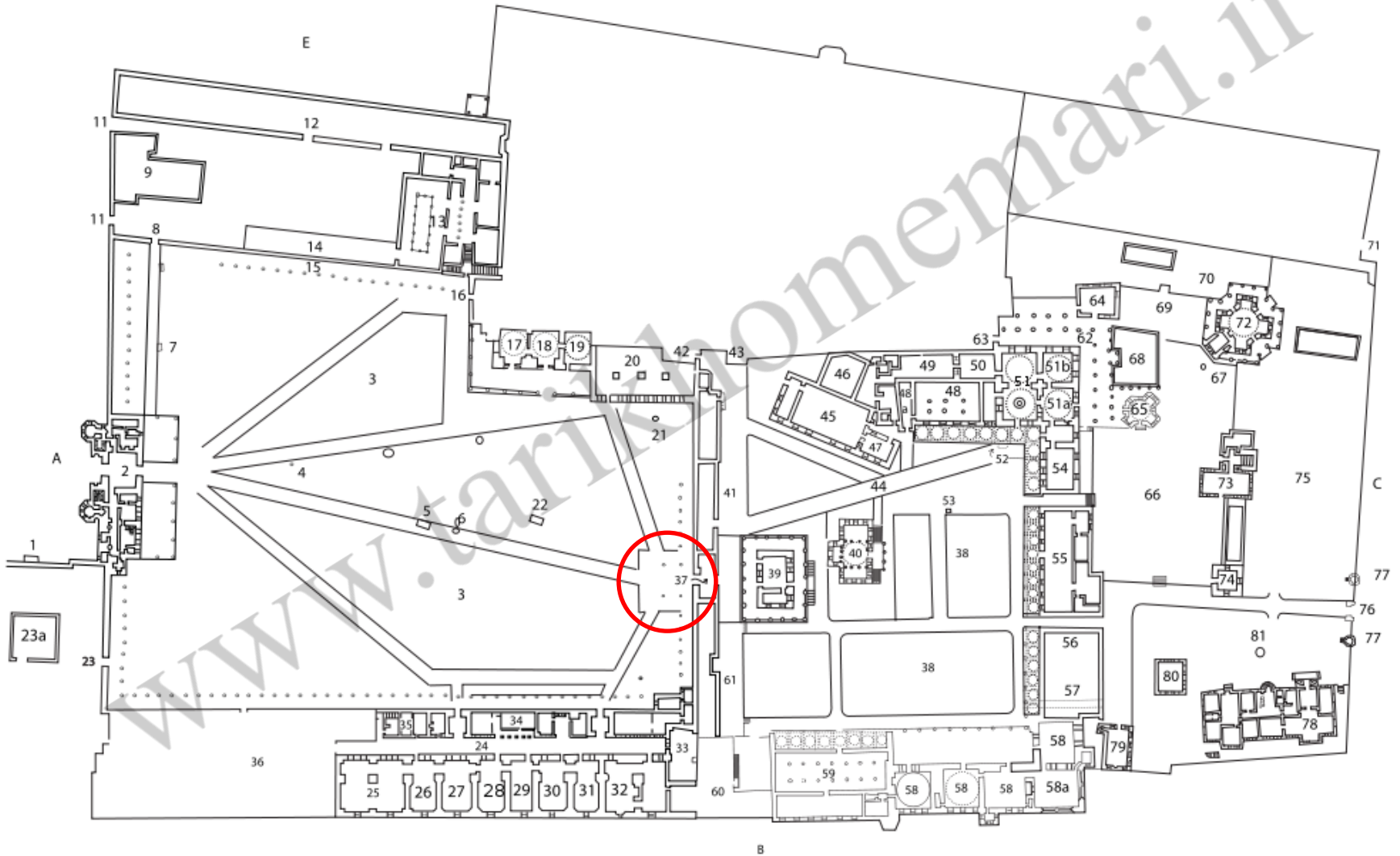
ماکت باغ - کاخ توپکاپی

ردپایی از نظام هندسی «پنجه غازی» باروک در باغسازی، مقابل سایه بان «دارالسعاده»

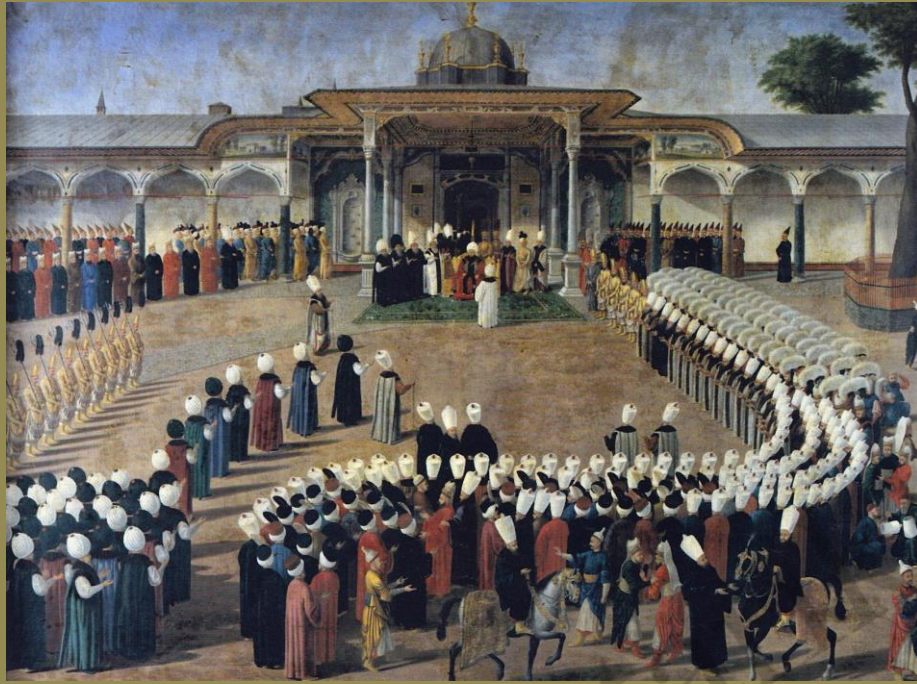
نقشه قصر و حیاط ها که سه گانه کاخ توپکاپی

طرح «پنجه غازی» باروک در محوطه باغ مقابل باب السعاده (دایره سرخ)

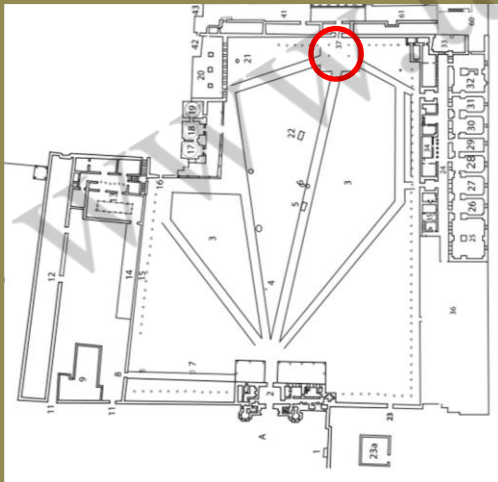

باب السعاده در کاخ توپکاپی (این فضا، مشخصاً نظرگاهی به باغ نیست)

نقاشی از سلطان سلیم سوم در حال سان دیدن

باب السعاده، نظرگاه باغ نیست بلکه در حکم
سایبانی است برای شاه مشرف به میدانگاهی برای
سان دیدن

کاخ توپکاپی و باغ آن و طبیعت پیرامونش

باغ‌سازی عثمانی صورت خاصی نداشته‌است، شاید به علت وجود فضای سرسبز و جنگل گونه‌طبیعی محیط، بخصوص در استانبول عثمانی‌ها به باغ‌سازی روی نیاوردند.
(نقل به مضمون از مقاله باغ‌های عثمانی در کتاب پتروچولی)

منابع:

- Gardens Of Paradise
- Paradise Gardens
- Landscapoe of Man
- باغ‌های اسلامی / پتروچولی
- باغ‌های اسلامی / زنگری
- مسلمانان در اسپانیا / آل علی
- ایرانیان در اسپانیا / فروزانفر

پایان بخش باغ‌هاک اندلس
و باغ‌سازگ در مغرب اسلام

www.tarikhnomemari.ir